Univerzitetna biblioteka Ljubljana

44510

Poštnina plačana v gotovini
Leto XX., št. 77

Ljubljana, sobota 1. aprila 1939

Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5 — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7. Telefon št. 2455
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. — Telefon št. 190
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga čislo 78.180, Wien št. 105.241

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126, Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2455, Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo

Anglija in Francija jamčila Poljski svojo pomoč

Zgodovinska izjava ministrskega predsednika Chamberlaina na včerajšnji seji angleškega parlamenta — Pogajanja med Anglijo, Francijo in Rusijo se nadaljujejo

London, 31. marca. o. Angleški listi so danes izšli s senzacionalnimi vestmi, ki so se že snoči ob kasni uri razširile v Londonu, da se namreč nemška vojska zbira na poljski meji. Listi so bili v par urah razgrabljeni. V tem ozračju skrajne napetosti je ministrski predsednik Neville Chamberlain popoldne ob 15 dal v spodnji zbornici izjavo, s katero se **Anglija obvezuje, da bo priskočila Poljski z vso svojo oboroženo silo na pomoč, če bi bila neizzvano napadena in bi v obrambi morala poseči po orožju.**

Skupna deklaracija večjega števila držav, za katero se je angleška vlada zavzemala pretekli teden, je v resnici propadla. Angliji se ni posrečilo pridobiti za tako izjavo vse države, na katere se je obrnila. Namesto tega pa se je ustvaril povsem nepričakovano popolnoma nov realen položaj. Pogajanja s Poljsko so se mrzlično nadaljevala zadnjih 48 ur. Angleški ministrski svet je z malimi presledki zasedal skoro v permanenci. **V pretekli noči so bila pogajanja zaključena. Poljska je obvestila angleško vlado po svojem poslaniku v Londonu, da sprejme od Anglije ponudene garancije za primer, da bi jo kdorkoli napadel.**

Dopoldanska seja parlamenta

Poslanska zbornica je nudila sliko, kakršne že mnogo let ne; nekateri zatrjujejo, da sploh še nikdar po svetovni vojni. Galerije so bile prenapolnjene, v zbornici sami pa so se zbrali prav vsi narodni poslanci, kar se tudi že mnogo let ni zgodilo.

Poslanska zbornica je imela sejo že tudi dopoldne.

Ko je ministrski predsednik Chamberlain ob 10. vstopil v dvorano, spremljan skoro od vseh članov vlade, je bil sprejet z viharnim aplavzom. Zastopnik laburistične stranke Greenwood ga je takoj vprašal, ali more dati kakšno izjavo o evropskem položaju. Chamberlain je kratko odgovoril, da jo lahko da, da pa bi jo raje dal malo kasneje.

Greenwood ga je nato vprašal, kdaj misli, da bo mogel podati svojo izjavo. Chamberlain mu je odgovoril, da okrog 15. ure. Greenwood ga je nato prosil, da bi spričo raznih vznemirljivih glasov izrekel vsaj nekaj besed, da bi se javnost pomirila. Chamberlain mu je odgovoril, da je obveščen o teh glasovih, a da jih **službene informacije, s katerimi razpolaga angleška vlada, ne potrjujejo.** Zaradi tega jih angleška vlada zaenkrat ne more smatrati za resnične.

Poljski demanti

Medtem je imel zunanji minister lord Halifax po vrsti sestanke z ameriškim in ruskim veleposlanikom, z odpravnikom poslov nemškega veleposlaništva in končno s poljskim poslanikom, ki mu je sporočil svoje najnovejše informacije iz Varšave. **Angleški opoldanski tisk je že objavil demanti poljske vlade glede vesti o nemškem ultimatu ali o kakršnemkoli drugačnem pritisku na Poljsko.**

Izjava o jamstvu za Poljsko

Popoldne so bili vsi prostori parlamenta že ob 14. polni. Povsod je vladala izredna živahnost. Malo pred 15. uro je stopil v sejno dvorano spodnje zbornice predsednik vlade Chamberlain, vnovič viharno pozdravljen. Takoj je povzel besedo in med grobno tišino izvajal:

Kakor sem rekel danes dopoldne, **nima vlada nobenega uradnega potrdila glasov o kakšnem nameravanem napadu na Poljsko, zato ne mislite, da smatra britanska vlada te glasove za resnične.** Prav rad pa porabljam to priložnost, da ponovno počrtam smernice splošne vladne politike.

Ta politika se je zmerom zavzemala za to, da se spravijo stvari v red s svobodnimi razgovori med prizadetimi strankami, naj bodo nesoglasja, ki bi nastala, kakršnakoli. Ta politika meni, da je to naraven in primeren potek stvari, če se pojavijo kakšna nesoglasja. Po sodbi britanske vlade ne bi smelo biti nobenega vprašanja, za katero ne bi bilo možnosti miroljubne ureditve, in ne bi smelo biti nobenega opra-

Visoka zbornica ve, da se **vrše pravkar razni razgovori z drugimi državami in z drugimi vladami. V želji, da popolnoma jasno orišem stališče britanske vlade, še preden so ti dogovori končani, se zavedam, da moram obvestiti to zbornico, da se to pot čuti britanska vlada, če bi prišlo do kakšnega nastopa, ki bi očitno ogrožal neodvisnost Poljske in v katerem bi poljska vlada videla nevarnost ter bi ji njeni življenski interesi nalagali, da se temu upre s svojimi silami, obvezano, da takoj priskoči poljski vladi na pomoč z vso podporo, ki je v mejah njene moči. V tem pogledu sem dal zagotovila poljski vladi. Lahko dodam, da me je francoska vlada pooblastila izjaviti, da zavzema enako stališče kakor britanska vlada.**

Stališče Rusije še ni znano

V debati, ki se je začela po izjavi predsednika vlade Chamberlaina, je prvi povzel besedo opozicijski delavski poslanec Greenwood. Dejal je:

Očitno je, da je ta zbornica v vsem obsegu razumela možnosti, ki utegnejo nastati na podlagi takšne izjave predsednika vlade. **Naj pokaže, da je dosledna, ko slišimo izjavo, kakršne v enaki daljnosežnosti nismo slišali zadnjega četrt stoletja. Spričo izjave, kakršno smo slišali ta trenutek, je zelo težko še kaj pripomniti.** Vendar bi hotel zadati eno ali dve vprašanji o stvareh, ki se mi ne zde popolnoma jasne.

Želel bi vprašati ministrskega predsednika, ali naj se izjava, ki jo je prebral, smatra za prvi korak v razvoju politike, ki ji je namen preprečiti ali pa otežkočiti napade. Če je tako, ali bo vlada takoj izvršila dejanske in odločne ukrepe, da pritegne k temu dogovoru tudi druge države? Ali bo zlasti vpoštevala sodelovanje s sovjetsko zvezo obenem s sodelovanjem z drugimi državami, velikimi in majhnimi? Ali bo nastopila tako z modro zasnovanim ciljem, da doseže maksimum sodelovanja za ohranitev miru? In nazadnje, ali bo — to je moje poslednje vprašanje — mislila, da zdaj kaže pri priči sklicati na konferenco vse tiste države, ki so se voljne združiti na strani miru in proti napadu?

Predsednik vlade Chamberlain je odgovoril Greenwoodu: Mislim, da se iz moje izjave jasno vidi, da **tisto, kar sem rekel, velja za ono, kar bi utegnilo v tem času nastati. Kakor sem že sporočil, se britanska vlada dogovarja z raznimi drugimi državami in med njimi seveda tudi s sovjetsko vlado.** Zunanji minister se je danes dopoldne sestal s sovjetskim veleposlanikom in imel z njim zelo dolg razgovor o tej stvari. Ne dvomim, da sovjetska vlada pravilno presoja in razume načela, na katerih podlagi delam. Visoka zbornica je informirana, da pričakujemo prihodnji teden obisk poljskega zunanjega ministra polkovnika Becka. **Takrat bo priložnost, da s polkovnikom Beckom predebatiramo tudi razne druge ukrepe, ki bi jih bilo moči izdati v ta namen, to je, da se poslužim besed g. Greenwooda: da se zajamči maksimum možnega sodelovanja v smeri vsega možnega prizadevanja, da se napravi konec napadu, če bi do njega prišlo, in da se napad umakne razumnejšim in primernejšim metodam diskusije.**

Nadaljnje Chamberlainove izjave

Glede na Greenwoodovo vprašanje o konferenci, ki bi se je udeležila tudi sovjetska vlada, je Chamberlain odgovoril:

Rekel sem, da bomo pozdravili kot dobro došlo uresničenje maksimuma sodelovanja. Vprašanje konference je za nas vprašanje praktičnosti in hitrosti dela. Nimamo nobenih zgolj teoretskih predsodkov o tem in če bi se pokazalo, da je to najboljša pot, se ne bomo obotavljali in bomo krenili po njej. **Če se pa pokaže, da so druga pota za dosego našega cilja primernejša, se ne bomo poslužili konference.**

Potem je delavski poslanec Danman vprašal vlado, ali je bilo zadosti časa za podroben dogovor z britanskimi dominioni.

Predsednik vlade Chamberlain je od-

Delavski poslanec John Morgan je vprašal ministrskega predsednika, ali **ni nobenih ovir zastran ideoloških razlik med Veliko Britanijo in Sovjetsko Rusijo.**

Predsednik vlade Chamberlain je odgovoril, da **lahko brez obotavljanja izjavi, da takšnih zaprek ni.**

Lord Gramsbon je predlagal, naj se debata o zunanji politiki, določena za ponedeljek, spričo resnosti položaja odloži.

Greenwood je poudaril, da je prepričan, da se spodnja zbornica zaveda resnosti položaja in da bo v ponedeljek razpravljala tako, kakor bo v skladu z njenimi najlepšimi tradicijami.

Poslanec Gallotser (komunist) je v dolgi vrsti vprašanj, ki jih je zadal, rekel med drugim, ko je vprašanja utemeljeval, da je treba dati priložnost onim, ki so zmerom verovali v načelo kolektivne varnosti, da sestavijo vlado.

Delavski poslanec Artur Henderson je vprašal predsednika vlade, ali je nemška vlada spričo napetosti, ki nesporno obstoji, dala kakšno pobudo poljski vladi za mirno ureditev nesoglasij.

Chamberlain je odgovoril, da **ni informiran še o nobeni pobudi takšne vrste.**

17 minut zgodovine

Vsa debata s prvotno izjavo ministrskega predsednika in dopolnimi vprašanji poslancev in odgovori na ta vprašanja vred je trajala nič več kakor samo 17 minut. Konec debate je bil zelo živahen. Delavski poslanec Bellanger je rekel, da si nekateri opozicijski poslanci pridrže pravico, da bodo v ponedeljski debati načeli vprašanje, ali je sedanji ministrski predsednik najprimernejša osebnost za vodstvo nove politike, o kateri je bilo danes govora.

Opozicijski poslanec Tatoo je poudaril, da je že za septembrske krize navedel razne misli glede ministrskega predsednika. Mislim, je nadaljeval Tatoo, da je predsednik vlade zagrešil v preteklosti hude napake. Vprašanje je, ali je bilo v onih okoliščinah upravičeno storiti, kar je on storil v Monakovu. Morda bi se našel kakšen posebno primeren minister, da v tem resnem trenutku prevzame breme državnih zadev. **Toda če je predsednik vlade danes iz dna duše in iskreno prepričan, da je potrebno, da on nadaljuje to novo politiko zbiranja prijateljev miru, brez slehernega nemega pridržka, brez slehernega oziranja v mrtvo preteklost, mislim, da je on spričo svetovnega slovesa, da je »mož miru«, najbrže vendarle najprimernejši mož za to nalogo.**

Spodnja zbornica je te poslednje besede pozdravila z viharnimi vzkliki. Nato se je seja končala.

Napetost popustila

London, 31. marca. AA. (Reuter) Reuterjev parlamentarni urednik pravi, da je bila prva reakcija, ki jo je govor predsednika vlade povzročil med člani spodnje zbornice pred njihovim odhodom s seje, krepka podpora v krogih vladne večine in dobra volja v krogih opozicije, združene z željo, da se mora napovedana politika stalno razvijati v ustrezajoči smeri. **Neposredni učinek Chamberlainove izjave je bila popustitev napetosti zadnjih 24 ur. Chamberlain se je odpeljal v Chequers, kjer misli prebiti nedeljski počitek.**

Po današnjih dispozicijah se bo parlamentarna debata o mednarodnem položaju vršila v ponedeljek. Glavna opozicijska govornika bosta laburista Greenwood in Dalton, glavni govornik v imenu vlade bo pa Chamberlain sam.

Seja vlade

London, 31. marca. AA. (Reuter): Seja odbora za zunanje zadeve, ki se je začela ob 9.45, je trajala pet četrt ure. Glavni predmet seje je bila izjava, ki jo je potem podal predsednik vlade Chamberlain v parlamentu. Ministri, ki so se udeležili dopoldanske seje v zunanjem ministrstvu, so se sestali z drugimi člani vlade zopet popoldne v spodnji zbornici. To je bila že tretja seja angleške vlade ta teden.

Kralj Jurij v tvornici orožja

London, 31. marca. AA. (Reuter): **Kralj Jurij VI. je danes inspiciral orožno tovarno v Corlyju (Lancashire). Ta tovarna je najbrže ena izmed najmodernejših iz-** [illegible] **jarde**

din) Tovarniške skrivnosti silno skrbno varujejo, zato je pa v tovarni v službi posebna policija. Tovarna je že pripravljena za obrat. V zvezi s kraljevim obiskom so izdali izredne varnostne ukrepe. Kralja je sprejel in pozdravil lord Derby; pojasnil je vladarju kompliciranost podzemeljskih hodnikov v tovarni, zgrajenih po vzoru čebeljega panja. Tovarna ima posebne poti, dolge 50 milj, in železnico dolgo 25 milj. Podzemeljski hodniki merijo vsega skup 30 milj. Razen tega je tovarna kar najskrbneje zavarovana pred letalskimi napadi.

Kralj si je ogledal skladišča in prostrane delavnice, ki so takisto varne pred bombnimi napadi, tako da lahko obratujejo nemoteno tudi med letalskimi napadi.

Oster nemški demanti

Berlin, 31. marca. w. Uradni »Deutsches Nachrichten Biro« piše glede na vesti, ki so se razširile v inozemstvu o zbiranju nemških čet ob poljski meji, da gre očividno za priprave nove angleške agitacijske akcije proti Nemčiji. Tudi v tem primeru se ne strašijo, da se ne bi posluževali obrekovanj za angleške cilje. V omenjenih vesteh ni niti besedice resnice, kar se more razvideti že od načina, kakor so jih objavili angleški listi.

Amerika je bila informirana

London, 31. marca. AA. (Havas) **Dobro poučenim britanskim krogom je do tega, da poudarijo, da je bila vlada USA informirana o razgovorih zadnjih dni, razgovorih, ki so rodili današnjo Chamberlainovo izjavo. Tudi besedilo te izjave je dobil Washington na znanje, še preden jo je Chamberlain podal.**

Odobravanje v Franciji in Zedinjenih državah

Listi so Chamberlainovo izjavo prinesli v posebnih izdajah — Prvi nemški odmev

London, 31. marca. o. Chamberlainova izjava je bila pripravljena že včeraj. O njej sta bili obveščeni ameriška in francoska vlada. Slednja je takoj odgovorila, da pooblašča ministrskega predsednika Chamberlain, da poda to izjavo tudi v njenem imenu. Dones dopoldne se je sestal najprej ožji kabinetni svet za zunanje zadeve. Opoldne se je zbrala na sejo vsa vlada, ki je poslednjič proučila izjavo.

Že ob 16. so izšli angleški listi v posebnih izdajah z naslovi čez cele strani, v katerih so opozarjali na ogromni pomen izjave angleškega državnika. V svojih poročilih naglašajo da so angleške garancije neomejene. Chamberlain ni dejal, da jamči Anglija samo za poljski teritorij ali samo za določene njegove dele.

Pariz, 31. marca. br. Chamberlainova izjava je bila v Parizu sprejeta z največjim navdušenjem. Državni podtajnik De Tassaint je označil angleške garancije kot realno obnovo kolektivnega varnostnega sistema. Zanj ni nobenega dvoma, da bodo tem garancijam sledile še druge, ki so v sedanji mednarodni politični konstelaciji nujno potrebne. Tudi bivši minister Bastide je izrazil svoje izredno zadovoljstvo nad takim odločnim korakom angleške zunanje politike.

Washington, 31. marca. br. Amerika je z nedeljenim odobravanjem sprejela Chamberlainove izjave, ki so jih prenašale tudi razne ameriške radijske postaje. Ameriški listi so izšli v posebnih izdajah in pravijo, da bo sedaj izginila še poslednja kritična sodba, ki se je v zadnjem času še izražala o angleški zunanji politiki. Velika Britanija je v tem hipu priborila nazaj ves svoj prestiž, ki se je pričel v zadnjih treh letih že majati.

Že snoči je bilo v Ameriki znano, da bo Chamberlain danes podal važne izjave. »New York Times« je davi objavil uvodnik, v katerem je napovedoval, da bo Chamberlainova izjava usodno učinkovala na razvoj dogodkov v Evropi.

Berlinska sodba: „Izjava ni nič novega"

Berlin, 31. marca. w. O današnji Chamberlainovi izjavi v spodnji zbornici, piše »Deutsches Nachrichten Biro«, da je povsem nerazumljivo, kako je mogel angleški ministrski predsednik priti s tako izjavo na svetlo. V ostalem ne vsebuje ta izjava ničesar novega, ker ve ves svet, da sta Anglija in Francija že mnogo let na podlagi svojih zvez dolžni avtomatsko priskočiti Poljski na pomoč v primeru oboroženega napada. Zato se ne more v izjavi angleške vlade videti ničesar drugega kakor smešen poizkus sejati nemir.

Danes bo govoril Hitler

Wilhelmshafen, 31. marca. w. Jutri bodo spustili v morje novo križarko »G«, ki bo imela 35.000 ton. Splovitbi bo prisostvoval tudi kancelar Hitler, ki bo ob tej priliki bržkone govoril o mednarodnem položaju.

V Italiji odklanjajo francoski „Nikoli!"

Polslužbeni italijanski odgovor na Daladierov govor

Rim, 31. marca. a. Diplomatični urednik agencije Stefani piše:

»Italijansko javno mnenje se ni prav nič razburilo pred novim galskim »nikoli«. Ta »nikoli« je znan zelo dobro že iz prejšnjih časov, ko se je tolikokrat naglašal. Zgodovina Italije je začenši od rimske republike šla v zadnjih 90 letih stalno svojo pot navzlic temu, da je Francija govorila, naj pridejo prej Prusi v Rim, samo da Rim ne postane italijanski. Zgodovina Nemčije, kateri lahko dodamo še zgodovino Španije, gre isto tako svojo pot navzlic francoskemu »nikoli«, s katerim oni mislijo, da bodo lahko ustavili tok časa. Daladierov govor posebno odobravajo skrajno borbeni elementi, ki imajo svoje kopje uprto na Italijo. Francija torej ne bo imela razloga čuditi se, da postaja jarek med njo in Italijo vedno globlji. Toda pri vsem tem naj se tudi ne veruje, da bodo častne obveznosti in prelita kri uničeni.

Neki francoski list trdi, da ostane Francija pri svojem podpisu. Toda kakor vidimo Francija ne prizna teh svojih podpisov. Francoski voditelji so se pogajali v Londonu o sporazumih, sprejetih v Rimu samo zato, da bi dobili boljše garancije proti Nemčiji.

Lažna je trditev, da so bile sankcije nujne. Veliko število držav jih ni izvajalo. Celo Ženeva je pristala, da procedura sankcij nima obvezne moči ter ne velja za posamezne države, ki so smatrale, da je treba o njih posebej sklepati, ker se tičejo njihove suverenost. Francija je te sankcije izvajala ter na ta način prekršila duh in besedo, sklenjenih sporazumov, s katerimi sta Jouvenel in Laval postavila novo osnovo za odnošaje z Italijo, kateri se v Abesiniji prepušča svobodna akcija. Francija se ni omejila samo na to, da te sankcije izvaja, temveč jih je izvajala napram Italiji na posebno strog in neverjetno točen način.

Na osnovi tega bi bilo smešno govoriti o pozornem postopanju napram Italijanom v Tunisu, ker se je proti njim mobilizirala ne samo banda apašev, temveč sama policija. Celo francoska sodišča so razglašala sodbe, ki pomenijo pravi škandal v analih sodstva. To je francoska svoboda, ki je začela izrabljati vsa sredstva, da bi se italijanske delavske rodbine pognale iz Tunisa, čigar zemljo so s svojim svetim čutom dolžnosti in dela oplodile.«

Nemški oficiozni odgovor

Berlin, 31. marca. AA. (DNB) »Diplomatische Korrespondenz« komentira Daladierov govor ter pravi: Treba je obžalovati, da Daladierov govor ne kaže nobenega razumevanja za legitimne potrebe Italije, ki izhajajo iz londonske pogodbe iz leta 1915. Ni se torej treba čuditi, ako Daladierovega govora ne moremo smatrati kot odgovor, ki smo ga pričakovali na opravičene in legitimne zahteve Mussolinija. Izjava, da je francoska vlada pripravljena stopiti v pogajanja, je v nasprotju z drugimi izjavami, v katerih se ne vodi računa o stvarnih potrebah in pravicah. Daladier je smatral za potrebno povedati tudi to, da se ne strinja z zadržanjem Nemčije. Govoreč o usodnem razpadu, ki se je moral nujno dogoditi Beneševi državi, ker je bila osnovana na osnovi, ki je v nasprotju z naravnimi zahtevami, se ni skliceval na to, da je predsednik Hacha odpotoval v Berlin z znanjem vsega sveta z namenom, da izvrši priključitev češkega in moravskega ozemlja k nemškemu življenjskemu prostoru; Daladier je namreč govoril o nekem ropu in o osvajanju tega ozemlja.

Odobravanje Vatikana

Vatikan, 31. marca. AA. (Havas). »Osservatore Romano« prinaša skoro dobesedno Daladierov govor, v katerem pravi, da je napravil ugoden vtis.

Vtis v Tunisu

Tunis, 31. marca. AA. (Havas): Tuniški tisk piše o globokem vtisu, ki ga je napravil Daladierov govor. Italijanski organ »Il Giornale« piše med drugim: Mi Italijani v inozemstvu, posebno pa v Tunisu, smo z največjo pozornostjo in zadovoljstvom spremljali one dele Daladierovega govora, v katerih je potrdil prijateljstvo Francije za naš narod ter čut solidarnosti s prebivalstvom afriške zemlje, v kateri živimo. Z največjim zadovoljstvom smo poslušali besede o 900.000 Italijanih, ki živijo v Franciji.

Gospodarsko prodiranje Francije na Balkanu

V novi trgovinski pogodbi z Rumunijo in Jugoslavijo, ki stopi danes v veljavo, nudi Francija obema državama zelo važne ugodnosti

Pariz, 31. marca AA Danes so v zunanjem ministrstvu podpisali novo francosko-rumunsko trgovinsko pogodbo Za Francijo jo je podpisal minister Bonnet, za Rumunijo pa poslanik Tatarescu. Pri podpisovanju je bilo navzočih več uglednih osebnosti, med drugimi ministra Gentin in De Monzie ter šef odseka za trgovinske sporazume Alphand Po podpisu je zunanji minister Bonnet poudaril, da je to nova manifestacija sodelovanja in tesnega prijateljstva, ki je vedno obstojalo med Francijo in Rumunijo. Tatarescu je dejal, da spada ta sporazum med pogodbe, ki jih sklepa Rumunija v želji, da spravi svoje potrebe pri eksploataciji svojih rudnih bogastev v sklad s potrebami ostalih držav. Trgovinski minister Gentin je poudaril, da pomeni nova pogodba začetek nove trgovinske politike Francije. Podpisana pogodba bo prinesla koristi tako Rumuniji kakor tudi Franciji.

Nova francosko - rumunska trgovinska pogodba bo stopila v veljavo v soboto 1. aprila. Istočasno se bo začela izvajati tudi jugoslovensko-francoska trgovinska pogodba, podpisana v Parizu 12. februarja. Pri pogajanjih z obema državama, ki so trajala skoro šest mesecev, je bilo treba prebroditi mnoge težave Cene so v obeh državah razmeroma visoke, in sicer zaradi višjih cen, ki jih plačuje Nemčija. Jugoslovenski izvoz in skoro ves rumunski izvoz razen petroleja, se nanaša na kmetijske pridelke. Zaradi tega more Francija kot agrarna avtarkna država, ustreči Rumuniji in Jugoslaviji le deloma. Jugoslovenski izvoz v Francijo bi moral biti večji, kakor uvoz iz Francije, kakor je bilo to določeno po prejšnjih sporazumih, toda v trgovinskem prometu je lani nastal višek uvoza iz Francije, ker so razmeroma nizke cene v Franciji povečale povpraševanje po francoskih proizvodih na tržiščih srednje Evrope.

Da bo francosko-rumunska kakor tudi francosko-jugoslovanska trgovinska izmenjava dobila nekdanje lice, je bilo treba najti način, da bodo rumunski in jugoslovenski proizvodi dostopni francoskim kupcem. To je bilo doseženo po novem sistemu, ki obstoja v prvi vrsti v zmanjšanju carin, ki obremenjujejo jugoslovenske in rumunske kmetijske pridelke za okrog 60%. Poleg tega določa pogodba z Rumunijo nakup velike količine petroleja. Francija bo v teku tega leta kupila za 200 do 300 milijonov frankov petroleja, medtem ko ga je lani kupila le za 150 milijonov frankov. Kar se tiče trgovinskega sporazuma z Jugoslavijo, bo z njim omogočen večji izvoz jugoslovenskega blaga na francosko tržišče, predvsem koruze.

Kulturni sporazum

Bukarešta, 31 marca. AA Ob 13. je bil podpisan v palači Sturza francosko-rumunski kulturni sporazum. Predsednik vlade Calinescu je smatral za potrebno, da prisostvuje sam tej manifestaciji francosko-rumunskega sodelovanja. Za Rumunijo sta sporazum podpisala zunanji minister Gafencu in prosvetni minister Andreu, za Francijo pa francoski poslanik v Bukarešti Thiery. Minister Gafencu je čestital k srečni sklenitvi sporazuma ter poudaril njegov pomen, francoski poslanik Thiery pa je zatem izjavil: Sporazum, ki smo ga danes podpisali, ne pomeni kristalizacije preteklosti, pač pa pripravo za bodočnost.

Rumunija in Nemčija

Berlin, 31. marca. w. Kancelar Hitler je sprejel danes v prisotnosti zunanjega ministra Ribentropa novega rumunskega poslanika Rada Crucesca, ki mu je izročil svoja poverilna pisma in odpoklicno pismo svojega prednika. V svojem nagovoru je poslanik Crucescu opozoril na tesno gospodarsko sodelovanje Nemčije in Rumunije, ki prihaja do naravnega izraza na najmogočnejši vodni cesti Dunava in v potrebah, ki se medsebojno izpopolnjujejo. Kancelar Hitler je v svojem odgovoru opozoril na pomen gospodarskega sodelovanja, ki se je pričelo z nedavno sklenjeno gospodarsko pogodbo, kakor tudi na izpopolnitev odnošajev med obema državama. Po sprejemu se je kancelar Hitler dalje časa razgovarjal z novim poslanikom, ko so mu bile tako ob prihodu, kakor odhodu izkazane vojaške časti.

Slovaška vlada je pristala na novo mejo z Madžarsko

Sporazum o odstopu nekaterih slovaških obmejnih predelov je v načelu že dosežen

Budimpešta, 31. marca. w. Uradno objavljajo, da je slovaška delegacija pristala, naj bo madžarski predlog podlaga za pogajanja o določitvi vzhodne slovaške meje proti Madžarski. Ob 17. sta se obe delegaciji ponovno sestali k nadaljnjim pogajanjem.

Budimpešta, 31. marca. br. Na osnovi pristanka slovaške vlade na madžarske predloge glede novih meja med Slovaško in Podkarpatsko Rusijo, ki so se sprejeli za bazo nadaljnjih pogajanj, sta se danes popoldne sestali v zunanjem ministrstvu delegaciji obeh vlad in nadaljevali pogajanja. Seja je trajala dobro uro. **Slovaška in madžarska delegacija sta se načelno sporazumeli o novih mejah med obema državama.** Prihodnji ponedeljek se bosta delegaciji spet sestali in bosta na specialnih zemljepisnih kartah začrtali novo mejo.

Madžarski razlogi za zasedbo Podkarpatja

Budimpešta, 31. marca. AA. (MTI). Regent Horthy je imel snoči govor, o priliki otvoritve dela odbora za racionalizacijo madžarskih pustinj. Horthy je med drugim dejal da je bila priključitev Podkarpatske Ukrajine za Madžarsko življenskega pomena. Ako bi se nadaljevalo v Podkarpatski Ukrajini s sekanjem gozdov kakor se je dozdaj delalo, bi nastale na Madžarskem v kratkem velike poplave tako da bi se velik del madžarskega ozemlja spremenil v močvirje, ter bi madžarsko bogastvo propadic. Vodna moč Podkatparske Ukrajine bo omogočila lektrifikacijo severnega dela Madžarske ter racionalno namakanje zemlje tako, da bo vsa Madžarska velika plodna žitnica. Odslej bo treba več delati in manje voditi politiko, je končal Horthy svoj govor.

Uvedba koncentracijskih taborišč

Bratislava, 31. marca. AA. Stefani: Uradni list slovaške vlade objavija odlok o ustanovitvi koncentracijskih taborišč, v katera bodo prišli vsi oni, ki bi utegnili ogrožati varnost države. Osebe, ki bodo poslane v koncentracijska taborišča, bodo zaposlene pri graditvi raznih javnih del.

Tisov pozdrav Francu

Bratislava, 31 marca. AA. Slovaški predsednik vlade Tiso je poslal generalu Francu sledečo brzojavko:

»Slovaški narod z občudovanjem in simpatijami spremlja junaško borbo španskega naroda. V trenutku, ko vaša vojska vkoraka zmagoslavno v špansko prestolnico in ko španski nacionalistični duh triumfira nad destruktivnimi silami boljševizma, želi slovaški narod vaši ekscelenci in vašemu ponosnemu narodu naj bo vaša zmaga popolna in za vedno ohranjena!

Španija bo podpisala protikomunistični pakt

Francove čete bodo v nekaj dneh zasedle vse bivše republikanske pokrajine

Madrid, 31 marca AA. Vojna v Španiji je končana. Republikanska vojska nikjer ne nudi odpora. Vojaki mečejo svoje orožje stran ter se vračajo domov. V krajih, ki jih Francova vojska še ni zasedla, prebivalstvo povsod razobeša bele zastave in pričakuje prihod nacionalistične vojske, treba pa bo še nekaj dni, predno bodo zasedene vse pokrajine ki jih imajo republikanci še v svojih rokah. Trdijo, da bodo pokrajino Alicante zavzeli italijanski legionarji, ki bodo v Albaceti obdržali eno divizijo do prihodnjega povelja. Poveljnik prostovoljskih čet generala Gambara je naslovil na prebivalstvo pozdrav, v katerem je dejal, da se začenjajo novi dnevi.

Življenje v Madridu postaja čedalje bolj normalno. Odkar so prispele prve čete generala Franca v Madrid, ni bilo slišati niti enega strela. Vse javne službe funkcionirajo normalno Od včeraj zjutraj je dovoljeno svobodno prodajanje sadja in zelenjave. Številni vojaški avtomobili, natovorjeni z življenskimi potrebščinami, prihajajo v glavno mesto Španije.

Poročilo nacionalnega poveljstva pravi, da so nacionalne čete po zasedbi Valencije zasedle tudi vso cesto med Valencijo in Madridom. V Valenciji je bilo ujetih 35.000 republikancev Zaplenjena je bila velika količina vojnega materiala.

Generalni tajnik Društva narodov je predal včeraj popoldne poslaniku španske vlade v Bernu vsa umetniška dela, ki jih je španska republikanska vlada izročila v varstvo Društvu narodov.

V protikomunistični fronti

Rim, 31. marca. AA (Havas) Časopisje poroča iz Burgosa, da bo Španija v kratkem podpisala pakt proti kominterni.

Kopenhagen, 31. marca. AA Havas: Danska in islandska vlada sta priznali de iure vlado generala Franca.

Proglasitev vojnega stanja v republikanskem ozemlju

Madrid, 31. marca. br. V Madridu, kakor tudi po vsej ostali, doslej republikanski Španiji, je bilo razglašeno vojno stanje. Vsi oficirji bivše republikanske vojske so bili pozvani, da se zglase na najbližjih policijskih postajah kjer morajo izpolniti posebne formularje in navesti v njih točne podatke o svojem bivališču, kakor tudi o svojem položaju v republikanski vojski.

Pogodba o nenapadanju s Portugalsko

Lizbona, 31. marca AA Španija in Portugalska sta sklenili pogodbo o prijateljstvu in nenapadanju. Pogodba je stopila danes v veljavo.

Beležke

„Hrvatski dnevnik" o spremembi zakona o tisku

»Hrvatski dnevnik« posveča svoj včerajšnji uvodnik potrebi spremembe zakona o tisku. List opozarja na izjavo predsednika vlade Cvetkoviča, ki je sam omenil potrebo, da se sedanji zakon o tisku izvaja bolj liberalno. Obljubil je tudi, da se bo to čim prej zgodilo. Nato list nadaljuje:

»V tej smeri je mogoče ugotoviti že napredek, vendar pa še ni storjeno vse, kar bi bilo potrebno, da bi lahko resni in trezni tisk v celoti izvrševal svoje visoke in odgovorne naloge. Težo neliberalnega tiskovnega režima je v ostalem občutil svoje dni predsednik Cvetković tudi sam, ko je bil prisiljen v opoziciji izdajati ilegalne letake. V zvezi z revizijo zakona o tisku pa bo treba revidirati tudi zakon o zaščiti države, ki s svojimi določbami posega tudi neposredno v delokrog zakona o tisku in stvarno onemogoča vsako kritiko, ali propagando za spremembo sedanje državne ureditve. Ko se bo razpravljalo o novih političnih zakonih bo treba računati in misliti tudi na zakon o zaščiti države.«

Jules Sauerwein v Jugoslaviji

V Zagreb je snoči prispel znani francoski novinar Jules Sauerwein ki poroča sedaj za veliki pariški list »Paris Soir«. Dopoldne je bil pri dr. Mačku, popoldne pa se je sestal še z nekaterimi drugimi prvaki KDK. Sauerwein bo ostal v Zagrebu še par dni, nato pa bo nadaljeval pot v Beograd.

„Domoljub" o političnem položaju

»Domoljubovo« beograjsko pismo se to pot bavi z vprašanjem sporazuma, ki bo po njegovem mnenju dosežen s širokimi samouravami. »Domoljub« opozarja svoje čitatelje naj si ne delajo prevelikih iluzij na račun samouprav, ker bo država lahko odstopila samoupravam samo kakih 25 odstotkov državnega proračuna. »Iz tega sledi, da bo večino davkov tudi v naprej še vedno dobivala država. Prazno je misliti, da bi mogle samouprave delati, pa da ne bi bilo treba plačevati davkov. Zaradi uvedbe samouprav se davki ne bodo znižali.«

Beograjsko pismo govori tudi o bodočem delu narodne skupščine kateri prisoja pisec še dolgo življenje. Po njegovih informacijah ni pričakovati, da bi narodna skupščina »prišla mnogokrat skupaj, da bi sklepala nove zakone. Razburkane zunanje in notranje politične razmere ovirajo zakonodajno delo naše narodne skupščine. Prihodnje mesece se bodo vršile le seje, na katerih bodo reševali pritožbe in prošnje, naslovljene na skupščino. Morda pride na vrsto tudi kak zakon. Večinoma pa bo skupščina praznovala ...«

Kakor »Slovenec« tudi »Domoljub« odklanja misel na koncentracijo. Po njegovem mnenju so to samo »prazne želje nekdanjih jugoslovanskih nacionalistov. Sedanja vlada ima za seboj narodno skupščino in javno mnenje. Za okrepitev ne potrebuje vlada nobenih priveskov. Seveda, če bi pa hoteli vstopiti v vlado zastopniki hrvatskega naroda iz dr. Mačkovega pokreta, za te seveda bi se našel vedno prostor. Le v tem primeru, če vstopijo dr. Mačkovi odposlanci, se more govoriti o kaki spremembi vlade. Tako spremembo bi mi seveda z veseljem pozdravili ...«

Košutičeva izjava agenciji „Havas"

Ker je bila nedavna pot inž. Avgusta Košutića v inozemstvo predmet različnih ugibanj inozemskega časopisja, se je zastopnik francoske agencije Havas obrnil na inž. Košutića s prošnjo, da mu da o tem izjavo. Inž. Košutić je dejal, da se je mudil nekaj dni v Pragi in to v izključno zasebnih zadevah, ker ima v Pragi po svoji ženi sorodnike. Ne v Pragi, ne med potjo ni imel nikakih političnih razgovorov in se ni ustavil niti na Dunaju niti v Bratislavi.

Slovaki in Nemci

Te dni so se pripeljali iz Žiline, kjer so nastanjene nemške čete, trije višji nemški oficirji v Ružomberk. Obiskali so grob pokojnega slovaškega voditelja Andreja Hlinke in položili na grob venec v imenu nemške vojske, ki je nastanjena na slovaškem ozemlju. Nemške oficirje so pozdravili predstavniki Hlinkove garde, ki so bili postrojeni okoli groba.

Po položitvi venca sta v Žilini svečano zamenjala svoji zastavi žilinski oddelek Hlinkove garde in tam nastanjeni oddelek hitlerjevskih zaščitnih čet, tako zvanih SS Ob tej priliki so se predstavniki Hlinkove garde zahvalili nemškemu narodu, da jih je osvobodil in jim dal državno samostojnost. Po izmenjavi zastav so priredili Hlinkovi gardisti banket v čast nemškim oficirjem.

Nemški listi, po katerih posnemamo gornje informacije, o vseh teh svečanostih obširno poročajo.

Cerkveno-politične odredbe v Nemčiji

Protestantski vrhovni cerkveni svet je izdal te dni, kakor poročajo nemški listi, tri važne odredbe. Prva določa, da sme biti stalno nameščeni duhovnik tudi proti svoji volji premeščen v drugo župnijo. To se sme zgoditi zlasti v primeru, ako je to potrebno za ohranitev reda in varnosti v njegovi župniji. Druga in tretja odredba se nanašata na cerkvene prostore in naprave, ki smejo biti odslej od cerkvenih uprav prepuščene v uporabo posameznim skupinam vernikov samo, v kolikor ni to v nasprotju z državnimi odredbami o razpolaganju z javnimi poslopji.

O Batovih namerah

Razni jugoslovenski in za njimi tudi nekateri inozemski listi so poročali, da namerava Jan Bata prenesti sedež svojih podjetij iz Zlina v Borovo in v Borovu, kjer so že sedaj njegove tvornice za Balkan, osredotočiti vse svoje delovanje za srednjo in jugovzhodno Evropo Nemški listi poročajo sedaj iz Amsterdama, da je Bata prispel tiakaj in novinarjem izjavil, da ne misli na okrnitev svojega podjetja na Moravskem in ne na prenos sedeža kam drugam.

Prvi Mussolinijev odgovor Daladieru

Nagovor na množico v južni Italiji — Krepki in slabi narodi — Pripravljenost Italije

Reggio di Calabria, 31. marca. AA. (Stefani) Dopoldne ob 10.20 je prispel Mussolini v Reggio di Calabria ob Messinskem zalivu, kjer mu je ljudstvo priredilo navdušene ovacije. Pred množico, ki se je zbrala na velikem trgu, je imel Mussolini govor, v katerem je dejal: Čakali ste me 16 let in dokazali ste potrpežljivost, ki je lastna narodu civilizacije. Dva dneva sem že med vami. To ljudstvo predstavlja solidno kovino, iz katere se delajo lopate, meči, plugi in puške. Po svoji organizaciji spadate v isto vrsto kakor ljudje po drugih krajih Italije. Ko pride človek v to deželo, čuti absolutno gotovost, da bo naša domovina ostala večno nedotaknjena. To je treba povedati vsem, ki so nagnjeni k slabim vplivom eksotične mode. Krepki narodi so samo tisti, ki kažejo svojo plodnost, neplodni narodi pa so slabi.

Odšel sem na to potovanje, da bi videl, kaj je bilo storjenega. Storjenega je bilo mnogo v prvi fašistični dobi. To je pomembno, toda mnogo bolj pomembno pa bo, kar bo storjenega še poslej. Vedno smo pripravljeni, kakor more biti pripravljen narod, ki ima dovolj orožja in krepka srca. Minila so več kot štiri leta težkih izkušenj in padlo je mnogo žrtev, ki pa so vendar dobile svojo nagrado v ustanovitvi imperija, ki je naroden imperij in ki ga bo narod branil na kopnem, na morju in v zraku proti vsakomur. Neki idioti z druge strani Alp ki mešajo svoje domislice s stvarnostjo, pripovedujejo nekakšno basen o tem, da se italijanski narod oddaljuje od režima. Pokazali jim bomo jasno, da je stvar čisto drugačna. Narod in režim sta eno in isto. Italijanska vojska tvori enoto z narodom in ta italijanski narod je pripravljen vsak čas naprtiti si tornister na hrbet.

Množica ljudstva je Mussolinijev govor sprejela s silnim navdušenjem.

Kaj je pridobila nemška vojska z zasedbo Češke in Moravske

Vojaški strokovnjak »Timesa« razpravlja o množini orožja, ki ga je dobila nemška vojska z zasedbo Češke in Moravske. Po angleških informacijah je razpolagala češkoslovaška vojska z najmanj milijonom najboljših pehotnih pušk, s 3000 topovi, od tega 1200 težkih, s 600 bombniki, 400 lovskimi in 200 poizvedovalnimi letali prve linije. Letalska komanda je razpolagala tudi s potrebnimi rezervami motorjev in nadomestnih delov za letala V sestavu češke vojske je bilo dalje okoli 800 modernih tankov, večinoma lahkih, kakih 450 oklopnih avtomobilov, dalje 5000 motociklov in 8000 modernih tovornih avtomobilov. Češka vojska je bila tudi bogato založena s pionirskim in mostovnim materialom ter s sredstvi za kemično vojno. V posest nemške vojske je prišlo tudi 18 oklopnih vlakov, ki so posebno artiljerijsko sijajno opremljeni. Poleg tega je imela češka vojska še 10.000 strojnic in 30.000 lahkih strojnih pušk, ki spadajo med najboljše na svetu.

Angleški vojaški strokovnjaki računajo, da je dobila Nemčija z zasedbo Češke orožja in tehničnega materiala za kompletno opremo 40 divizij s prvovrstnim materialom. Tu je treba prišteti tudi uniforme in vso dodatno opremo ki je bila po kakovosti enakovredna angleški, če ne še boljša. Češki vojaki so imeli n. pr. najboljše čevlje in suknje.

Pri tem pa je treba upoštevati, da je češkoslovaško orožje po kalibru različno od nemškega. Zato bo moralo nemško vrhovno vojaško vodstvo pri morebitnih vojaških operacijah uporabljati divizije, ki bodo opremljene z zaseženim češkim orožjem, v strnjenih blokih. Če bi se te divizije pomešale z ostalimi nemškimi divizijami, bi nastopile težke komplikacije z dovozom in razdelitvijo municije.

Pri sedanjem stanju angleške vojne industrije bo potrebovala Anglija leto dni, da bo mogla izdelati orožje in opreme za 40 divizij, ki jih je sedaj Nemčija oborožila preko noči.

Hudson odpotoval v Stockholm

Helsinki, 31. marca. AA. Reuter: Ker so se danes razgovori, ki jih je imel angleški minister za prekmorsko trgovino Hudson v Helsinkih, prijateljsko in v medsebojnem razumevanju končali, se bo britanski minister jutri odpeljal v Stockholm, njegovi spremljevalci so pa že danes zapustili Helsinke. Mislijo, da ne bo izšlo sporočilo o teh razgovorih, vendar govore, da bo rezultat pomnožitev uvoza iz Velike Britanije.

Trije bombni atentati v Angliji

London, 31. marca. AA. Preteklo noč so skoro istočasno nastale eksplozije v Birminghamu, Liverpoolu in Cuventryju. Človeških žrtev ni bilo. Umrl je od strahu samo neki bolnik v Birminghamu, ki je imel srčno napako. V Birminghamu je bomba eksplodirala malo pred polnočjo v nekem praznem stanovanju v ulici Trafalgar. Policija je aretirala 2 osebi. V Liverpoolu je eksplozija nastala nekoliko po polnoči in sicer v središču mesta. V sosednih hišah so zaradi silne eksplozije popokale vse šipe Policisti so našli nekaj minut pozneje v hiši, v kateri je bomba eksplodirala, še drugo bombo, ki bi morala eksplodirati kmalu zatem, kar pa so pravočasno preprečili. V isti hiši so našli večje množine eksplozivnih snovi. V Cuventryju je bomba eksplodirala pod streho neke garaže. Streha garaže in izložbe v sosednih hišah so bile precej močno poškodovane. Bomba je bila zavita v papir in položena blizu rezervoarja, v katerem je bilo 500 l špirita, ki pa se k sreči ni vnel.

Pomožna vojaška služba v Švici

Bern, 31. marca. AA. Vojno ministrstvo je predložilo zveznemu svetu načrt zakona o pomožni vojaški službi. Predlog, ki bo skoro gotovo sprejet na ponedeljski seji vlade, določa pomožno službo za moške od 20 do 60 let starosti Predlog določa tudi službo za ženske, ki pa bo prostovoljna.

Poljska trgovinska pogajanja z Madžarsko

Budimpešta, 31. marca. AA. V Budimpešto je prispelo poljsko zastopstvo, da se pogaja o sklenitvi poljsko-madžarske trgovinske pogodbe.

Reaktiviranje Papena

London, 31. marca. AA. »Evening Standard« poroča, da bo Papen kmalu začel igrati ponovno aktivno vlogo v nemški politiki. V kratkem bo imel nekoliko predavanj na Švedskem, nato pa bo bržkone imenovan za nemškega poslanika v Stockholmu.

Sedem avtomobilov padlo v reko

Atlanta, 31. marca. AA. Zaradi velikih nalivov so nastale v državah Misisipi, Alabama in Georgia velike poplave. V Wixburgu je voda podrla most, na katerem je bilo 7 avtomobilov. Vsi avtomobili so padli v reko, pri čemer je utonilo 15 ljudi.

Nesreča na newyorški podzemeljski železnici

New York, 31. marca. AA. V newyorškem okraju Lony Island sta trčila dva vlaka podzemeljske železnice. Bila sta pol. na potnikov. Računajo, da je bilo ranjenih nad 100 ljudi, med njimi 11 hudo.

Poljski listi žele sporazum med Rimom in Parizom

Varšava, 31. marca. AA. (Pat) Poljsko časopisje še vedno komentira Daladierov govor Listi smatrajo, da kljub odločnemu tonu Daladierovega govora njegove izjave ne zapirajo poti k sporazumu. Listi vztrajajo na tem, da je v interesu obeh držav da svoje spore rešita s pogajanjem. »Express Poranny« pravi, da težave med Francijo in Italijo niso izginile, vendar pa niso nepremostljive. Poljska bi se kot zaveznica Francije in kot prijateljica Italije mogla samo veseliti njunega sporazuma.

»Ilustrovani Kurier Codzienny« pravi, da bi italijanska diplomacija mogla koristno delovati v prid boljšanju odnošajev s Francijo. Varšavski »Djenik Norodnoj« piše med drugim: Če Italija ne postavi teritorialnih zahtev in omeji svoje želje na poravnavo odnošajev na Sredozemskem morju, bi mogli biti ti pogoji sprejeti kot podlaga za pogajanja.

Ljuba Davidović obolel

Beograd, 31. marca. AA. Danes je v imenu Nj. Vis. kneza namestnika obiskal letalski polkovnik Vladislav Sondermajer, adjutant Nj. Vel. kralja, obolelega Ljubomira Davidovića, predsednika ministrskega sveta v p., in se informiral o njegovem zdravju.

Dr. Andrič naš novi poslanik v Berlinu

Beograd, 31. marca. AA. S kraljevim ukazom je na predlog zunanjega ministra premeščen dr. Ivo Andrić, pomočnik zunanjega ministra z 2-2, za pooblaščenega ministra in izrednega poslanika v 2-2 na poslaništvu v Berlinu.

Odposlanci sodnikov pri ministru pravde

Beograd, 31. marca. AA. Danes dopoldne je pravosodni minister Viktor Ružić sprejel člane uprave društva sodnikov kraljevine Jugoslavije z Rusomirom Jankovićem, predsednikom beograjskega kasacijskega sodišča, ne če'u in se z njimi dalj časa razgovarjal Zastopniki sodniškega društva so ministru orisali najvažnejše zahteve svojega stanu, zlasti potrebo po čimprejšnjem sprejetju sodniškega zakona.

Iz državne službe

Beograd, 31. marca. p. Upokojena sta upravitelja meščanskih šol Janko Korže pri Sv. Lenartu in Anton Mervič v Novem mestu. — Imenovan je za voditelja zemljiške knjige v 6. pol. skupini pri sreskem sodišču v Mariboru dosedanji pisarniški uradnik Ivan Repnik. — Za načelnika oddelka državnih dolgov in kreditov v finančnem ministrstvu je imenovan dosedanji višji svetnik finančnega ministrstva Dušan Djordjević.

Putnikovo potovanje v New York zagotovljeno

Beograd, 31. marca. AA. Vodstvo Putnika sporoča, da je veliko družabno potovanje v New York na otvoritev svetovne razstave zagotovljeno, ker se je prijavilo zadostno število udeležencev. Kdor se še želi pridružiti tej skupini, se lahko prijavi v vseh Putnikovih prodajalnah voznih listkov do vštetega 5. aprila.

Vremenska napoved

Zemunska: Po večini jasno, zjutraj megla. Toplota se ne bo dosti spremenila, a ponoči bo nekoliko mrzlo.

Dunajska: Prehodno precej oblačno, ponekod tudi deževno, v splošnem ponoči nekoliko mrzlo, podnevi milo vreme.

Naši kraji in ljudje

Marija Koderman

Maribor, 31. marca

Po daljšem bolehanju je danes dopoldne umrla v Mariboru, v Trubarjevi ulici št. 4 gospa Marija **Kodermanova**, soproga šolskega upravitelja v pokoju. Pokojnica je bila iz stare, ugledne Lešnikove rodovine v Št. Janžu na Dravskem polju. Na domu gospodari zdaj brat Fric, veleposestnik in bivši župan. Drugi brat Jože, dvorni svetnik v pokoju in bivši vseučiliški profesor, pa biva na Dunaju in je znan po svetu kot eden najodličnejših sadjarskih strokovnjakov. Mlada ljubezen je hčerko iz trdnega doma povedla pred oltar s takratnim šentjanškim učiteljem Jankom Kodermanom, s katerim je nato gospa Marija v trdi predvojni učiteljski karieri delila vse tegobe pa tudi vse lepote življenja v štajerski pokrajini, najprvo na skrajno izpostavljeni Mariji Snežni, nato na Zgornji Ponikvi nad Savinjsko dolino in potem dolga leta na Veliki Pirešici pri Žalcu.

Vsa vdana skrbem za srečo svoje družine se je vneto trudila za svojih šest otrok, od katerih pa ji je dva ugrabila trpka usoda. Prvorojenca Stanka je 14 dni pred prevratom ubila italijanska granata kot poveljnika topov na »Ostrostrelcu« v spopadu pred Dračem in danes ni sledu njegovemu grobu na Jadranu. Dve leti po prevratu pa je umrla njena najmlajša hčerka Slavica. Ostalim štirim hčeram je pokojnica s prisrčno materinsko ljubeznijo pomagala na poti v življenje, deleč jim vedno le dobroto in toplo materinsko srce. Hčerka Marica je soproga učitelja Stanteja in posestnica v Celju, Jelka je družica našega uredniškega tovariša Ravljena, Milka je poročena z mariborskim sodnikom dr. Adamičem, Iva pa druguje kot učiteljica in žena Jožetu Župančiču, učitelju na litijski šoli.

Po dolgih letih bivanja na deželi in po šolanju svojih otrok sta se zakonca Kodermana leta 1925 preselila v Maribor, kjer sta si pridobila enako spoštovanje, kakor prej med savinjskimi gospodarji. Gospa Marija pa se je zdaj še posebno lahko posvečala svojim najljubšim prijateljicam: lepim knjigam. Vse prekratko ji je žal bila odmerjena doba zasluženega oddiha v Mariboru. Letos v juniju bi dopolnila 69 let, a čez dve leti bi praznovala zlato poroko. Srce, ki je vedno izkazovalo le dobroto, pa je moralo letošnjo zimo na višji ukaz odpovedati službo. In plemenita žena, ki si je z zgledom in delom zaslužila poštenega plačila, je morala po bridki volji usode zlasti zadnjih 14 dni prestati mnogo trpljenja, da ji je bila smrt tolažnica in rešiteljica, ko jo je v snu tiho povabila s seboj.

Ugledno pokojnico, ki počiva med cvetjem in pomladnim zelenjem v mrtvašnici na pobreškem pokopališču, bodo v nedeljo ob ½17. položili na mariborskem mestnem pokopališču k večnemu počitku. S svojim lepim značajem si je gospa Marija Kodermanova zagotovila najtrajnejši spomin med vsemi, ki so jo poznali. Žalujočim družinam izrekamo odkritosrčno sožalje!

Prvi april

Že davno je po svetu razširjen običaj, da ljudje vsako leto na dan 1. aprila uganjajo razne šale in da skušajo drug drugega osmešiti. Malokdo pa pozna poreklo prvoaprilskih šal.

Prima aprilis je bil pri starih Rimljanih usoden dan. April je bil tedaj drugi mesec v letu, ker se je leto pričelo s prvim marcem. Po koledarski reformi Julija Cezarja pa je postal april četrti mesece v letu. Stari kristjani so smatrali prvi april za usodepoln dan, ker se je baje na ta dan rodil Juda Iškarjot, ki se je potem, preganjan od slabe vesti zaradi velikega greha, obesil baš na dan prvega aprila.

Od kod so k nam prišli prvoaprilski običaji, ni točno znano. V Nemčiji so se uveljavljali že v začetku 16. stoletja, dočim poljski etnologi ugotavljajo, da je bil ta običaj že v 14. stoletju uveljavljen v mnogih delih Evrope. Kje se je najprej udomačil, se ne da ugotoviti. V starih časih je veljalo pravilo, naj se človek prvega aprila zlaže — kolikor more, da bo potem vse leto resnico govoril.

Duhoviti Bernard Shaw pa je nekje zapisal, da bi morali ljudje vsaj prvega aprila govoriti resnico, vsaj enkrat na leto — pa naj bo, kar bo. Domneva se tudi, da se je prvoaprilski običaj razvil kot odmev srednjeveških pasionskih iger v velikem tednu. Te igre predočujejo, kako so varali Krista, pošiljajoč ga od Anasa do Kajfe.

Da bi ljudje vse dneve leta, razen prvega aprila, posvečali resnici, je in ostane nedosežen ideal, utopija. Naj ostane vsaj pri tem, kar je Shaw predlagal! — tg.

Društvo za raziskovanje jam je zborovalo

Ljubljana, 31. marca

Popoldne je polagala račune uprava društva raziskovalcev jam. Občni zbor je pokazal, da za to društvo med našo mladino ni zanimanja, kakršno to društvo zasluži. Predsednik prof. Jovan Hadži je poročal, da je v preteklem poslovnem letu potekalo delo društva tiho in v običajnih mejah. Društvo je delovalo tudi v odseku za varstvo prirode. Vojno-geografski institut v Beogradu mu je poklonil okoli 40 zemljevidov Slovenije. Zahvalil se je za podpore banski upravi, Zbornici za TOI, mestnemu poglavarstvu in nekaterim drugim tvrdkam. Obžaloval je, da ne pristopa več mlajših ljudi v društvo.

Tajnik dr. Šerko je poročal, da šteje društvo 54 članov. Bilo je malo časa za večje ekspedicije in ker bi izleti bili potrebni v bolj oddaljene kraje, za kar pa društvu primanjkuje sredstev, se pač izleti niso mogli vršiti. Društvo je raziskalo 45 novih jam. Poročala sta še blagajnik in gospodar, nato pa so se vršile volitve. Tudi za letošnje poslovno leto je bil izvoljen ves stari odbor. Društvo je izdalo lep seznam raziskanih jam, ki jih je nekaj čez 500.

Nov napredek Vodnikove družbe

Ljubljana, 31. marca.

Drevi se je sestal v klubski sobi Zvezde občni zbor zaslužne izdajateljice slovenske ljudske knjige Vodnikove družbe. Zbor je otvoril predsednik, rav. Rasto Pustoslemšek in v toplem nagovoru, ki ga bomo še priobčili, orisal družbina prizadevanja. Posebno zanimiv je sklep, da Vodnikova družba razpiše v spomin petletnice smrti svojega viteškega pokrovitelja kralja Aleksandra I. posebno literarno nagrado v znesku 5.000 din. Predsednik se je s pieteto in hvaležnostjo spominjal družbinega knjižnega referenta dr. Ivana Laha, čigar spomin so zborovalci počastili s slava-klicem.

Po tajniškem poročilu dr. Pavla Karlina, ki navaja podatke o družbinem notranjem delu, je poročal o blagajniškem stanju Milan Sterlekar, družbin gospodar prof. Vrhovnik pa je orisal organizacijski razvoj te velike družbe. Občni zbor je vzel z zadoščenjem na znanje, da članstvo VD zopet razveseljivo narašča. V preteklem poslovnem letu je štela družba 155 ustanovnikov in 13.740 članov, skupaj torej 13.895 članov. Porast znaša v primeri z letom 1937. — 466 članov. Prizadevni družbin organizator je podrobno orisal stanje članstva, pri tem pa se je pokazalo, da VD v Ljubljani še vedno nima toliko članstva, kakor bi ustrezalo dejanskim kulturnim razmeram in stanju prebivalstva. Tako bo treba posvetiti posebno pozornost širjenju članstva v samem kulturnem centru Slovencev. V preteklem poslovnem letu je imela družba 487 poverjenikov, izmed katerih je velika večina v danih razmerah skrbno opravljala svojo plemenito nalogo. Občni zbor se je delavnim poverjenikom posebej zahvalil.

Med prihodnjimi knjižnimi publikacijami bodo poleg Vodnikove pratike za leto 1940. povest Ivana Albrehta »Nebo žari«, poučni spis zdravnika dr. Hafnerja »Bolezni v ušesih, nosu in grlu« in še neko leposlovno delo, ki bo naknadno objavljeno.

V imenu nadzorstva je predlagal razrešnico ravnatelj Fr. Jeran, nakar je bilo sklenjeno, da ostane članarina nespremenjena, nadzorniško mesto pa je bilo izpolnjeno z izvolitvijo odvetnika in predsednika Tiskovne zadruge dr. Otona Fetticha. S pozivom na nadaljnje delo času in razmeram navkljub je predsednik zaključil uspeli občni zbor.

Čuvajmo in zaščitimo blagajko!

Ljubljana, 31. marca.

Lani, ob stoletnici odkritja blagajevega volčina ali kratko blagajke je »Jutro« poročalo o nahajališčih te kraljevske cvetke cvetk, letos pa je izšel poziv, naj se ta cvetka zaščiti.

Toplo solnce zbuja prirodo k novemu življenju in med prvimi znanilkami pomladi se bodo pokazali beli, krasno dišeči cveti sredi zelenih, mesnatih listov. Skrajni čas je že, da se napravi vse potrebno v ohranitev te, za naše kraje tako pomembne in dragocene cvetke.

Šolski mladini so blagajke prav dobro znane. Ona tudi ve, da teh cvetk ne sme trgati; zato jo skrivaj nosi domov, v šolo in na trg. Tej mladini pa prav gotovo ni znano, zakaj se ne smejo trgati blagajke, kakšnega pomena je ta cvetka za naše kraje, za naše gore. Poučite mladino v šoli, v društvih, na izletih o tej cvetki, raztolmačite ji zakon o varstvu prirode in planinskega cvetja, dopovejte ji, kako nezmiselno je brezvestno uničevanje blagajk, te lepote naših gora!

Občine naj po vaseh poučijo ljudstvo o zakonu o zaščiti planinskega cvetja in razglasijo naj, kakšne kazni so določene za one, ki ropajo to edinstveno cvetko.

Strogo naj se prepove prodajanje blagajk in kršitve naj se kaznujejo. Orožništvo naj spozna najprej cvetko samo, njena nahajališča, nato pa naj se seznani s predpisi zakona o varstvu narave in posebno pa cvetk. Orožništvu naj se naroči pregled košar, nahrbtnikov in škatel, kjer se prav gotovo skriva zaščiteno cvetje. Isto naj bi delali tudi mitničarji. Na važnejših izhodiščih naj bi bile table z opozorili na zaščito blagajevega volčina.

Za izvedbo zakona o zaščiti planinske flore naj bi se poleg vseh odločujočih činiteljev zavzelo tudi Slovensko planinsko društvo, ki z zaznamovanimi potmi in propagandnimi članki izvablja ljudi v naravo — tudi v kraje, kjer so pobočja posejana z belo blagajko. Svojim članom naj da SPD potrebna navodila, svojim mladinskim odsekom, ki bodo prirejali izlete v bližnjo okolico, naj naroči, kaj naj naredijo v varstvo te cvetke. Saj izobražena mladina pride bolj v stik s kmečko mladino.

Gospodje, ki ste poklicani, da varujete naravo, pojdite v bližnje hribe in prepričali se boste, kako se pustošijo nahajališča blagajk. Ne samo, da se te cvetke nabirajo v velikih količinah, nego se izruvajo s koreninami vred, slabejši cveti pa se zavržejo. Na tak način bo blagajka popolnoma zginila z naših gora. Tega ne smemo dopustiti! Zaščitimo blagajko!

Celjski kulturni teden 1939

Celje, 31. marca.

Kakor smo že zadnjič javili, bo tudi letos v času od 29. aprila do 7. maja v Celju kulturni teden. Danes moremo javiti že nekatere podrobnosti iz sporeda in priprav, ki se vrše za to prireditev.

V soboto 29. aprila zvečer bo v dvorani Celjskega doma slovesna otvoritev II. CKT, pri kateri bo sodeloval sloveči vokalni kvintet iz Ljubljane. V nedeljo 30. aprila dopoldne bo ogled kolektivne razstave akademskega slikarja Alberta Sirka; vodstvo po razstavi je prevzel umetnostni zgodovinar prof. dr. Šijanec.

V sredo 3. maja bo literarni večer, na katerem bodo nastopili književniki, člani Umetniškega kluba iz Maribora, ki se kot mladi sedaj odločilno uveljavljajo v slovenski književnosti. V soboto 6. maja pa bo mladinski koncert s posebnim mladinskim zborom in odličnimi solospevi.

Vsa prireditev bo imela domače obeležje po svoji vsebini, kajti večinoma se bodo v odbranih spevih podajale kompozicije skladateljev, domačega okrožja. Tudi letos bo izšla posebna knjižica o CKT, ki bo vsebovala poleg važnih pojasnil o prireditvi nekaj informativnih člankov. Lanski način blokov, ki veljajo za vse prireditve in za ponovni obisk razstave, se je zelo obnesel, zato ga nameravajo ohraniti tudi letos. Zaradi zmanjšanih stroškov pa bodo cene blokov znatno znižane, tako da bo I. red po 40, II. po 30 in III. po 20 din; nihče se torej ne bo mogel izgovarjati, da so cene previsoke in da se prireditev ne more udeležiti. Lanski pričetki se tudi letos torej krepko uveljavljajo.

Sloves nemških avtomobilskih tvrdk

se je močno uveljavil tudi v Jugoslaviji, saj predstavljajo lanske jugoslovenske nabave nemških motornih vozil že vrednost 110 milijonov dinarjev, dočim je bila leta 1936. vrednost v Nemčiji nabavljenih motornih vozil okrog 26 milijonov dinarjev. Kakor smo že poročali, bo nemška avtomobilska industrija dobro zastopana na mednarodni avtomobilski razstavi v Beogradu od 1. do 8. aprila. Nemška avtomobilska industrija se strogo ravna po načelu, da se morajo njeni izdelki čimbolj prilagoditi cestam, kupni moči in sploh vsem razmeram v državah, kamor so namenjeni. Učinkovitost tega načela dokazujejo tudi vedno večja naročila nemških motornih vozil iz Jugoslavije. Odjemalci iz vsega sveta najdejo v nemških avtomobilskih tovarnah v veliki izberi preizkušenih modelov vozila, ki ustrezajo njihovim željam in potrebam. Na sliki vidimo trambus Büssing-Nag v tempeljski četrti Bangkoka v Siamu. (—)

Hočete res imeti zdrave zobe? Potem uporabljajte PEBECO, novo sredstvo za negovanje zob. Peni se brez mila in vsebuje PEBECIN, novo sredstvo, ki temeljito čisti in razjeda zobni kamen. Z njim štedite, ker se ga malo porabi.

Huda stiska šaleškega obrtništva

Šoštanj 31. marca.

Zadnjo nedeljo je imelo letno skupščino Združenje obrtnikov, v katerem so včlanjeni obrtniki lesnih, kovinarskih, mlinarskih in sorodnih strok šoštanjskega sodnega okraja. Skupščine tega združenja so vselej verno zrcalo položaja šaleškega obrtništva. Tudi na nedeljskem zborovanju je članstvo odgrnilo zaveso in pokazalo na svoje razmere, ki javnosti čestokrat niso dovolj vidne. Šaleški obrtnik se z dneva v dan bolj pogreza v gospodarsko bedo, njegov zaslužek pada pod eksistenčni minimum. Pospešena industrializacija odjeda obrtniku konzum in ni čudno, da narašča število mojstrov, katerih mesečni zaslužek ne dosega 500 din. Na drugi strani pa ugotavlja statistika, da se davčna odmera ni znižala sporedno s padcem zaslužka. Nasprotno, množijo se razni novi davčni predpisi in takse, ki zaradi rigorozne davčne prakse resno ogražajo obrtniku obstoj, hkratu pa omogočajo razvoj šušmarstvu, temu izrazitemu pojavu zdajšne socialne mizerije rokodelstva. Združenje je v minili poslovni dobi podvzelo številne akcije za izboljšanje stanovanjskega položaja in v tej smeri interveniralo na raznih odločevalnih mestih. Uspehi so malenkostni v primeri s potrebami.

Med važnejšimi točkami dnevnega reda je bilo tudi vprašanje spojitve združenja z združenjem oblačilnih strok. Pri glasovanju je skupščina v načelu odobrila spojitev. Dalje je razpravljala o odcepitvi obrtnikov iz Šmartna ob Paki od šoštanjskih združenj in priključitvi k združenju v Mozirju. Prizadeti obrtniki iz Šmartna so se na ponovnih tozadevnih sestankih odločno izrekli za dosedanje stanje in pripadnost k šoštanjskim združenjem. Šmartno ima ugodnejše zveze s Šoštanjem kakor z Mozirjem, v ostalem pa ima s Šoštanjem zaradi uradov rednejše stike.

Iz poročil funkcionarjev še povzemamo, da šteje združenje 139 članov in članic. Novih obrtnih listov je bilo izdanih v lanskem letu 6, odjav je bilo 5. Pomočnikov je bilo prijavljenih 40, odjavljenih 30. Pomočniških izpitov je bilo 20, vajeniških vpisnin pa 22. Blagajniška knjiga izkazuje 9641 din dohodkov in 8620 din izdatkov. Novi proračun določa 14.805 din dohodkov. Pri volitvah komisije za pomočniške izpite je bil izvoljen za predsednika šolski upravitelj g. Burdijan, za namestnika učitelj g. Kurnik, za prisednike pa po dva mojstra iz vsake stroke.

Koder in Pintarič na dosmrtno ječo

Maribor, 31. marca

Ob ogromnem zanimanju občinstva, ki je napolnilo že davno pred 8. uro razpravno dvorano 53, pa tudi hodnik prvega nadstropja tukajšnjega okrožnega sodišča, je bila danes dopoldne razglašena sodba v procesu zloglasne rokovnjaške tolpe Koder, Pintarič & Co. Razbojnike so pripeljali jetniški pazniki vklenjene v razpravno dvorano. Jožef Koder je bil okovan na nogah, drugim pa so bile vklenjene roke. Vsi so bili kolikor toliko mirni, bledi.

Točno ob 8. uri je stopil v dvorano kazenski senat in je predsednik dr Turato v grobni tišini razglasil sodbo, v smislu katere se obsodijo: Jožef Koder in Melhior Pintarič na **dosmrtno robijo** ter na trajno izgubo častnih državljanskih pravic, Martin Majerič na 2 leti in 2 meseca robije ter na izgubo častnih pravic za dobo 3 let, po prestani kazni pa bo moral 4 leta v prisilno delavnico; Jakob Juhart na 3 leta strogega zapora ter 31letno pridržanje po prestani kazni, Ludvik Kelc, ki je mlajši mladoletnik, pride v državno poboljševalnico, Rudolf Maglica na 4 mesece zapora, Edvin Koder na 4 mesece zapora, Martin Maglica na 4 mesece in 600 din globe, Jožef Maglica na 2 meseca zapora, Jožef Kac na 900 din globe, pogojno za dobo 2 let, Anton Godec na 1200 din globe, pogojno za dobo 2 let, Marija Planinšek na 2 meseca in 1000 din globe, pogojno za dobo 3 let, Marija Adam na 2 meseca in 300 din globe, pogojno na 3 leta, Lucija Maglica na 300 din globe, pogojno na 2 leti, Karel Hojker na 4 mesece strogega zapora ter na izgubo častnih državljanskih pravic za dobo 2 let. Ostali obtoženci Ivan Godec, Slavko Kac in Marija Korotaj pa so bili oproščeni vsake krivde in kazni.

V obrazložitvi kazni, je predsednik dr. Turato dejal, da je bila pri prisoji kazni Kodru in Pintariču olajšilna okolnost priznanje in vinjenost, zlasti v primeru razbojništva pri Ačkovih v Kalšah na Pohorju.

Nato je predsednik dr. Turato vsakega obtoženca posebej vprašal, ako sprejme kazen. Pintarič je izjavil, da se bo pritožil proti visoki kazni ter pristavil, da mu je **ljubša smrt kakor dosmrtna robija.** Vsi ostali obtožence, tudi Jožef Koder, pa so kazen sprejeli.

Sled v snegu je izdala srnjaka in strelca

Radovljica, 31. marca.

Novo zapadli pršič na Gorenjskem zelo olajšuje zasledovanje divjadi. To je seveda dobro vedel tudi Dacarjev France iz Črnilca pri Brezjah. Čim je v ponedeljek popoldne nehalo snežiti, se je že odpeljal s kolesom proti Rodinam pod Stolom in se odtod napotil v Rebro. Puško je imel zloženo in skrito v oprtniku. Kakor pravijo lovski pazniki, je Dacar tamkaj že večkrat lovil in dobro pozna lovske razmere. Pod Stolom je zasledil v svežem snegu srnjad. Novi sneg mu je omogočil, da se je kmalu neslišno približal velikemu srnjaku, ki so ga lovci dobro poznali, da se mu v poletnem času niso mogli nikdar približati na ugodno strelsko razdaljo. Zdaj pa je odjeknil Francetov strel in srnjak je obležal na mestu.

Toda ostri strel je zaslišal tudi lovski čuvaj Miha Lombar. Takoj je odhitel proti Rebru, kjer je kmalu opazil na stezi svežo moško sled, vodečo v gozd. Kakor je olajšal novi sneg Dacarju zasledovanje srnjaka, tako je vodil tudi lovskega čuvaja neslišno za krivolovcem. Ko je Lombar opazil, da vodijo človeške stopinje od steze za sledjo srnjadi, je že spoznal, da je na pravi poti. Kmalu nato je Lombar opazil tudi mesto, kjer je divji lovec streljal. Našel je krvave kaplje in dlako, kakor tudi sled, kamor je krivolovec odnesel plen. Sled pa je izginila v kopnem močvirnem svetu. Tu je Lombar obstal in previdno premotril vso okolico. Naenkrat je opazil, da se v gošči nekaj premika. Pri točnem motrenju z daljnogledom je ugledal človeka, ki je nekaj tlačil v oprtnik. Ker je bil obrnjen v drugo smer, se mu je lovski čuvaj previdno približeval. Na razdaljo nekaj korakov je Lombar že videl točno, kaj se godi, in je moža od zadaj spoznal po postavi. Ko pa se je lovski čuvaj spet prestopil, se je divji lovec obrnil, začuden nad došlecem. France je Lombarja dobro poznal, ni pa vedel, da je zdaj v tem revirju za lovskega čuvaja. Zato ga je vprašal: »Kaj pa vi tukaj iščete?« Menda je Francelj sodil, da je tudi Lombar, ki je bil pred leti v drugem lovišču za paznika, prišel v Rebro z istim namenom kakor on. Lombar pa je kratko odrezal: »Tebe iščem!« Šele ko mu je Lombar napovedal, da pojdeta v Lesce, kamor bo moral Francelj nesti srnjaka, je divji lovec spoznal, da je ujet.

Francelj, ki je bil ob drugih prilikah pri zaslišavanju precej drzen, je bil tokrat menda zaradi tega, ker mu je lovski čuvaj takoj vzel prislonjeno puško, zelo pohleven. Štirikrat je bil že kaznovan zaradi divjega lova in vzeli so mu tudi že več pušk. Vse so bile risanice, po večini predelane vojaške karabinke, prikrojene nalašč za krivolovstvo. Taka puška je iz dveh delov, ki se lahko skrijeta v oprtniku in se za strel zvežeta z vijakom. Treba je ugotoviti, kdo izdeluje Dacarju in drugim tako orožje. Bržčas imajo krivolovci zveze s kakim puškarskim strokovnjakom. Da bi bil Dacarjev Francelj sam predelal puško, je izključeno. Kakšnega kova je prijeti krivolovec, pa priča zlasti dejstvo, da pobija srnjad v času, ko se nekatere srne že pripravljajo, da povržejo mladiče.

Hercegovska polja pod vodo

Mostar, 31. marca

Že nekaj dni dežuje po vsej zapadni Hercegovini. Med deževjem so bili tudi hudi viharji in večkrat je grmelo. Z gorskih pobočij so hudourniki odnesli mnogo rodovitne zemlje, razkopali pa so tudi za tobačni nasad pripravljena zemljišča. Ponekod so razorani celi kompleksi takih zemljišč. Hudo so poškodovane tudi ceste zapadne Hercegovine, ki so sploh v slabem stanju. Najbolj so poškodovane ceste v Vitni in Ljubuškem. V teh dveh krajih je voda zalila tudi precej nizkih hiš in več dni so bili pod vodo vrtovi in nasadi. Ko je voda odtekla, so na vrtovih ostali skladi blata, peska in kamenja.

Najbolj so trpela hercegovska polja. Do polovice marca je bilo vse suho, v nekaj dneh močnega deževja pa so polja utonila v visoki vodi. Tudi veliko Drinovačko-imotsko polje, ki se razširja na področju dveh srezov — ljubuškega in imotskega, je pod vodo. Ta nesreča se je pripetila baš v času, ko se je revno prebivalstvo pripravljalo na spomladanska poljska dela. Veliko polje bi moglo prehraniti najmanj 40.000 prebivalcev, če bi bilo zavarovano pred poplavami. V to svrho bi morali prekopati hrib Pečnik na razdaljo 1650 metrov, prekopan pa je samo na razdaljo 300 metrov in so bila dela že pred 9 meseci ustavljena brez pravega vzroka. Pod visoko vodo so tudi polja Neretve, Mostarsko blato in Ljubuško polje ali Berić. Takih nalivov in poplav v hercegovskih krajih že dolgo ne pomnijo, in če vodovje kmalu ne odteče, bodo posledice te nesreče za zapadni del Hercegovine usodepolne.

Mikula Letič:

Za zdravje in lepoto Vaših las uporabljate edino »FORVIL« Hair oil. — olje za lase. Odstranjuje Vam prhljaj. — Dobi se samo v Parfumeriji NADA, Ljubljana, Frančiškanska ulica.

Na svojem potovanju po Italiji obiščite
milanski vzorčni sejem
12. — 27. APRILA 1939.
ZNIŽANE VOŽNJE:
25% V JUGOSLAVIJI — 50% V ITALIJI
DRUŽABNA POTOVANJA
POJASNILA DAJEJO:
Generalno zastopstvo za Jugoslavijo milanskega velesejma dipl. ing. UROŠ MIKIČ, Uzun Mirkova 4. Beograd;
Ufficio Propaganda della Fiera di Milano — Via Domodossola, Milano (Italia);
Eente Provinciale per il turismo — Milano (Italia).

Milan — Hotel Ambasciatori 1082.
Mesto prikladen za trgovce. Najbolj mirna hiša v centru. Hotelske nakaznice »B«.

MILANO—BIFFI Restavrant—kavarna—pivnica—bar. V CENTRU MILANSKE GALERIJE »V vsem najboljše«.

Domače vesti

Cenjene naročnike,

ki jim je naročnina potekla, vljudno prosimo, da se poslužijo položnic, ki so jih prejeli, in nakažejo odgovarjajoče zneske zaradi poslovnega reda takoj prve dni aprila. Oni, ki so doslej plačevali naročnino na četrt leta, naj blagovolijo to hvalevredno navado obdržati ter poslati naročnino za 3 mesece, ker nam s tem olajšajo delo. **Točno plačevanje naročnine daje pravico do »JUTROVEGA« nezgodnega zavarovanja pri Zedinjeni zavarovalnici d. d. za 10.000 din.** Bilo je že več primerov, ko zavarovalnice svojcem ponesrečenih naročnikov niso izplačevale zavarovanih svot, ker naročnina ni bila pravočasno poravnana, kakor to zahtevajo zavarovalni pogoji.

Ob nastopu drugega četrtletja vabimo prijatelje našega lista, ki niso še naročeni, ali ki so naročnino kdaj prekinili, da vstopijo med naročnike.

UPRAVA „JUTRA“

* **Velikonočne počitnice v ljudskih, meščanskih, srednjih in učiteljskih šolah se začno 6. in ne 7. aprila, kakor so to objavili nekateri časniki, in bodo trajale do 17. aprila. Ta dan se prične redni pouk.**

* **Bivšim članom Zveze šoferjev dravske banovine.** Da bi se olajšala bivšim članom Zveze šoferjev dravske banovine, ki so iz kakršnegakoli vzroka izstopili, ali pa se ne smatrajo več za člane, ker so zaradi gmotnih težav zaostali pri plačevanju naročnine vrnitev v organizacijo, je občni zbor Zveze 4. marca soglasno sklenil, da se vsem pri ponovnem vstopu bivše članstvo šteje v dobro. Vsi prizadeti bivši člani naj v lastnem interesu čim prej prijavijo svoj pristop v organizacijo. Zadnji rok prijave je 15. junij 1939.

GOSPODJE!
NOVOSTI ZA PROMENADO IN SPORT:
EKSKLUZIVNI ANGLEŠKI KUPONI
m DIN 250.— DO 320.—
MANUFAKTURA
F. KS. SOÚVAN
MESTNI TRG 24.

* **Smrt dveh uglednih slovenskih žena.** V Ormožu je umrla gospa Ana **Rosina**, učiteljica ročnih del v pokoju. Pokojnica je bila vneta pobornica domače ročne obrti in je bila tudi odlikovana za 40-letno zvesto službo. Zadnjo pot bo nastopila jutri ob 15. — V Krškem je umrla v 70. letu starosti gospa Marija **Rumpretova**, soproga posestnika in usnjarja. Znana je bila daleč naokoli kot dobra gospodinja. K večnemu počitku jo bodo spremili jutri ob 16.30 — Pokojnima blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

— V zastarelih primerih zapeke, združenih z zlato žilo in otekom jeter, je pravi blagoslov naravna **»Franz-Josefova«** grenka voda, zaužita tudi v malih množinah. **»Franz-Josefova«** voda milo deluje in zanesljivo otvarja, pa se poleg tega tudi po daljši porabi skoraj nikdar ne izkaže neučinkovito.
Ogl. reg. S. br. 30474/35.

* **Licejske maturantke na poučnem potovanju po državi.** Zvesta svoji stari lepi tradiciji, je mestna ženska realna gimnazija v Ljubljani, tudi letos organizirala za gojenke, ki se bodo poleti z maturo poslovile od zavoda, zanimivo poučno potovanje. Pod vodstvom šestih profesorjev in profesoric se je včeraj opoldne odpeljalo proti Zagrebu nad 50 maturantk. Desetdnevna pot jih bo vodila v Split, Dubrovnik, Sarajevo in Beograd. Iz Beograda bodo odšle tudi na Oplenac, da se poklonijo na grobu kralja Aleksandra I. Razume se, da se je na kolodvoru ob odhodu zbralo mnogo svojcev in tovarišic, ki so se živahno poslavljali od mladih potnic ter jim želeli srečno pot.

* **Absolventi bivše Mahrove trgovske šole** v Ljubljani so ustanovili lani svoj klub, katerega namen je predvsem združevati absolvente tega zavoda, obnoviti med njimi prijateljske zveze ter ustvariti ožje stike med člani. Klub namerava letos v mesecu juniju sklicati v Ljubljani kongres vseh bivših učencev Mahrove šole. Zato naproša vse nekdanje šolske tovariše, da čimprej javijo svoj sedanji naslov, kakor tudi naslove njim znanih Mahrovcev da jih bo mogel povabiti k pristopu v klub in na kongres. — Klub Mahrovcev v Ljubljani, Tyrševa cesta 1/b II. (—)

Abbazia
HOTEL EDEN
Najlepša centralna lega na morju. Vsak moderen komfort. Znamenita kuhinja
Zahtevajte prospekte
Cel pension Lir 40.—

* **Izleti po Sredozemlju.** Ravnateljstvo Putnika sporoča: Putnikova podružnica prireja nekaj 15dnevnih izletov po Jadranskem, Sredozemskem in Egejskem morju. Prvi izlet bo 2. aprila. Odhodna postaja so Benetke. Udeleženci bodo obiskali vsa važnejša kopališča mesta ob jugoslovanski in grški obali. Naslov Putnika v Parizu je 38 Avenue d' Opera. Podružnica Putnika v Berlinu prireja letošnjo pomlad nekaj skupnih potovanj po Jugoslaviji. Naslov Putnika v Berlinu: Wilhelmstrasse 12.

* **Največja gasilska župa je živahno zborovala v Murski Soboti.** K članku, ki smo ga objavili pod tem naslovom 17. III v »Jutru«, nas je naprosil g. Ferdo Celec, blagajnik gasilske župe Murske Sobote za naslednje pojasnilo: Ni res, da sem »namigaval, da gasilci denar iz podeljenih podpor zapijejo« Res pa je, da sem poročal o sklepu Gasilske zajednice v Ljubljani, da se gasilskim četam podpora iz 4½% gasilskega sklada izplača polovico v denarju, polovico pa v materialu iz razloga, da se podpora ne bi lahkomiselno porabila. Ni res, da sem izjavil: »Da sem to slišal med gospodi v Ljubljani in se nanaša bolj na kranjske gasilce.« Res pa je, da tega nisem rekel, ker do take moje izjave ni moglo niti priti. Izjavil sem, da so se pač zgodili slučaji, da se podpora ni porabila v namene, ki bi dotičnim gasilskim četam najbolje koristili.

* **Nenavaden izgred na beograjskem tržišču.** Na Jovanovi pijaci v Beogradu, ki je ves dan polna ljudi, se je pripetil žalosten incident. Beograjski zdravnik dr. Mihailo Simić je hudo pretepel svojo teto, vdovo Zorko Belanovićevo. Prepir in spopad med teto in nečakom se je začel že v tetini hiši, ki je blizu tržnice, in je teta nečaku utekla iz hiše skozi okno. Na tržišču je nečak teto dohitel in jo med množico ljudi ves besen obdelaval s pestmi. Tudi ljudje, ki so vajeni prepirov in pretepov, so se zgražali ko so videli, kako močan možak pretepava staro ženo. Pritekli so na pomoč, rešili starko in vsega tega, kar je prej teti delil, je bil potem nečak deležen od ogorčenih ljudi. Še hujše je bilo ogorčenje, ko so nekateri ljudje napadalca spoznali ter slišali tudi o vzrokih njegovega sovraštva do tete. Teta je svojega nečaka izšolala, a odkar se je bogato oženil, ne mara o njej ničesar več slišati. Zdravnika so orožniki komaj rešili iz rok razjarjenega občinstva.

Izredno velikonočno darilo
Popolnoma zastonj
dobite vse letošnje številke (za mesece januar, februar in marec) ilustrirane revije »ŽIVLJENJE IN SVET«, če se poslužite spodnjega kupona, katerega izpolnete, nalepite na dopisnico ali pa v kuverti pošljete na upravo »Življenja in sveta« v Ljubljani, Aleševčeva ulica 16.
Ta ugodnost velja le, dokler je v zalogi še nekaj letošnjih številk in izključno le za one, ki se poslužijo tega kupona, katerega je treba poslati najkasneje do velikonočne sobote 8. aprila t. l. upravi revije.

Naročam se na ilustrirano revijo »Življenje in svet«. Polletno naročnino (do 1. okt. 1939) v znesku din 42 nakažem takoj po prejemu položnice in vseh letošnjih številk, ki jih prejmem popolnoma zastonj.

Natančni naslov: .....

Podpis: .....

* **Železniški upokojenci,** člani Podpornega društva železniških delavcev in uslužbencev v smrtnih slučajih v Mariboru, ki bivajo v območju postaj vzdolž prog: Ljubljana—Jesenice, Ljubljana — Postojna, Ljubljana—Karlovac, Ljubljana do vključno Kresnic in Ljubljana—Kamnik, se vabijo v torek 4. t. m. ob 10 dopoldne na članski sestanek glede volitev zaupnikov, v prostoru Nabavljalne zadruge uslužbencev državne železnice, Masarykova cesta v Ljubljani (—)

* **Za velikonočni izlet v Gorico, Trst, Benetke in Idrijo** se zaključijo prijave v soboto 1. aprila. Izletna pisarna M. Okorn, Ljubljana, Frančiškanska ulica — telefon št. 22-50. (—)

* **Se danes sprejemamo prijave za izlete v Benetke, Trst, Gorico in Idrijo v vseh biljetarnicah Putnika. (—).**

PREKRASEN ČEŠKI FILM
HANA VITOVA in ZDENEK ŠTEPANEK
Župnikov križev pot
življenjski roman borca za resnico in pravico, zaščitnika revežev in ponižanih.
Predstave ob 16., 19. in 21. uri CESTOU KRIŽOVOU po romanu J. S. Baara: Roman kněze KINO UNION — Tel. 22-21

* **Za »Toti list«** nima v Ljubljani nihče pravice pobirati kakršnakoli naročila. Podružnične posle opravlja za list trafika v Frančiškanski ulici. (—)

* **Izdelovalcem cementnih izdelkov in umetnega kamna.** Sestanek zaradi naših obrtnih pravic in ustanovitve lastnega združenja bo 2. t. m. ob 10. dopoldne v Ljubljani v dvorani hotela Miklič in ne v zbornici za TOI kakor je bilo prvotno določeno. Tudi kdor pomotoma ni dobil vabila, naj pride. (—)

* **Za Veliko noč** kupujte Ciril Metodove razglednice! Podpirajte slovensko šolstvo! (—)

Iz Ljubljane

u— **APZ vljudno prosi, naj občinstvo dvigne rezervirane vstopnice v ponedeljek najkasneje do 12. ure. — Od danes naprej se vstopnice ne bodo več rezervirale. — Jutri v nedeljo, bo blagajna na univerzi poslovala od 8. do 12. ure, v ponedeljek pa od 8. do 17. na univerzi, nakar se preseli v Union, kjer bo odprta od 19. ure naprej.**

u— **Z zgradbo Kemičnega inštituta v Murnikovi ulici ob tehnični srednji šoli in za poslopjem tehnične fakultete so pričeli prejšnji teden, saj je bil zato že skrajni čas in nujna potreba. Sedaj naprej kopljejo temelje za to dvonadstropno stavbo, že lansko jesen in preko letošnje zime pa so pripravili velike skladovnice po štiri metre dolge pilote, ki so vsi močno armirani in imajo ostre konice iz kovanega železa. Temelji za to stavbo morajo namreč sloneti zaradi trdnosti in mehkih tal na neštetih pilotih in bo šele po opravljenju tega dela nova zgradba na Mirju mogla naglo rasti s tal. Naša najvišja znanstvena ustanova je imela dosedaj — kakor znano — svoje prostore za Kemični institut v podpritličju realne gimnazije v Vegovi ulici in so svoj čas služili za kleti in drvarnice, niso pa bili primerni za učilnice in znanstvene laboratorije.**

Izplača se Vam naročiti filme iz Ljubljane, ker so najcenejši, in poslati iste v razvijanje, ker Vam izgotovljene slike še isti dan, ko prejmemo — odpošljemo Poizkusite enkrat — in postanete prav gotovo naš stalni odjemalec.
Cene filmov so: Isopan 6/9 Din 15.— Isochrom 6/9 Din 13.— Isorapid 4/9 Din 11.—
Imamo na zalogi samo sveže Agfa FILME
najnovejše emulzije do leta 1941.
Razvijamo in kopiramo priznano prvovrstno! Naš ček. račun je št. 13-285.
Naša telef. štev. je 25-66 in 25-67.
Se priporoča:
Foto Touristu, Lojze Šmuc
LJUBLJANA — Aleksandrova cesta št. 8 in podr. PREŠERNOVA UL. 9.

u— **Razstava izbranih belokranskih pisanic** bo v nedeljo 2. t. m. na Novem trgu št. 4/I, v državnem osrednjem zavodu za ženski domači obrt, ki praznuje letos 20 letnico svojega delovanja ter prireja ob tem jubileju več razstav in predavanj. Poleg pisanic bodo razstavljeni tudi narodni prtički ter najmodernejše čajne in kavine garniture. Prijatelji domačega dela so vabljeni k razstavi, ki je brez vstopnine.

TUDI ZA VAŠ OKUS
imamo na zalogi blago za kostime, plašče in obleke. Presenečeni boste nad lepo izbiro modnih novitet in nad izjemno nizkimi cenami.
BRATA VLAJ, WOLFOVA 5

u— **Šentjakobsko gledališče** ponovi drevi in v nedeljo ob 15.15 Auzengruberjevo ljudsko veseloigro z godbo in petjem »Slaba vest«. Zabavno dejanje spremljajo pevske točke in mnogi zbori. Režijo vodi g. Gypper, pevske točke je uglasbil g. K. Boštjančič. Predprodaja vstopnic je na dnevni blagajni danes od 10.—12. in 15.—17. ter 1 uro pred pričetkom.

Dr. FRANC BRANDSTETTER
SPECIJALIST ZA NOTRANJE BOLEZNI
zopet ordinira.
Preiskava srca tudi z elektrokardiografom.

Šunka á la Praga,
pitani štajerski kapuni — v delikatesni trgovini
JANEŠ — Aleksandrova 12,
tel. štev. 3455.

u— **»Vesela božja pot«,** ta zanimiva in zelo zabavna igra bo jutrišnjo nedeljo razveseljevala vse tisto mnogobrojno občinstvo občine Device Marije v Polju, ki tako rado poseča predstave, ki jih redno prireja marljiva igralska skupina sokolskega društva. Tokrat so bile vloge porazdeljene na najodličnejše naše igralce in igralke in ni dvoma, da bo predstava izvrstno podana. Začetek predstave bo ob 19 uri. Občinstvo prosimo, da pride pravočasno.

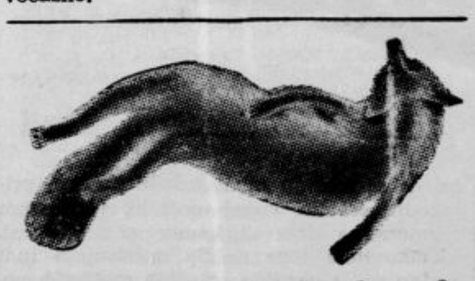
Kanadske srebrne, plave in kamčatka lisice
v veliki izbiri
DOLENC JOSIP
SV. PETRA CESTA 19 — TEL. 22-62.

Otroški zdravnik dr. Engel Kino Sloga, tel. 27-30 ob 16., 19. in 21. uri
Veren prikaz vzvišenosti zdravniškega poklica in nesebične požrtvovalnosti do bližnjega! PAUL HÖRBIGER, VIKTORIA BALASKO, OSKAR SIMA

Veliko odkritje francoskega filma 17-letna
CORINNE LUCHAIRE
ki si je osvojila kinopubliko s filmom
„Ječa brez rešetk“
v novem učinkovitem razgibanem dramatičnem delu
GREH
V ostalih glavnih vlogah: Annie Ducaux in Roger Duchesne. Režija: Leonide Moguy, tvorec filma »Ječa brez rešetk«.
KINO MATICA, tel. 21-24 — Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

u— **Koncert naše mladinske pesmi.** Državne in zasebne meščanske šole v Ljubljani priredijo v nedeljo dne 2. aprila ob pol 11. uri dopoldne v frančiškanski dvorani v Ljubljani, Frančiškanska ulica, javni koncert naše mladinske pesmi. Nastopali bodo dekliški, deški in mešani mladinski zbori, ki bodo proizvajali 22 pesmi. Vstopnina je od 2 do 10 din. Vstopnice se dobe na posameznih šolah, na dan prireditve pa eno uro prej pri blagajni ob vhodu v frančiškansko dvorano. Cenjeno občinstvo blagovolj posetiti to prireditev v čim večjem številu.

u— **Filozofsko društvo** priredi drevi ob 18. uri v mineraloški predavalnici na univerzi predavanje z naslovom: »Fenomenologija in ontologija«. Predaval bo g. prof. dr. Anton Trstenjak iz Maribora. Vabljeni vsi, ki se zanimajo. Vstop prost!

u— **Akademski odsek Jugoslovansko-bolgarske lige** vabi člane in ostale akademike k skupnemu obisku umetniške razstave Francaliskega, znanega prijatelja našega naroda. Zberemo se danes dopoldne ob 10. pred Narodnim domom. Vstopnina malenkostna.

u— **Novo vodstvo restavracije in hotela »Uniona«.** Kakor je bilo že objavljeno, prevzame danes v najem in vodstvo restavracije in klet hotela »Uniona« g. Matija Karba, ki si je tudi v inozemstvu pridobil bogate praktične izkušnje sodobnega gostinskega obratovanja ter je ostal domačim in tujim letoviščarjem v dobrem spominu kot vodja restavracije hotela »Toplice« na Bledu. Opozarjamo na današnji oglas restavraterja g. Karbe ter na koncert, ki bo drevi v restavraciji »Uniona«. (—)

u— **Pokojnine za april** bo dostavljala pošta Ljubljana 1 v soboto dne 1. aprila, izvzemši pokojnine železniških upokojencev in upokojencev tobačne tovarne, ki bodo dostavljene šele v nedeljo 2. aprila.

u— **Koncert turinskega radijskega orkestra** je v četrtek zvečer privabil v veliko unionsko dvorano toliko občinstva, da je bila dvorana razprodana. Italijanski gostje so bili deležni navdušenega priznanja in dirigent Armando La Rossa Parodi je prejel lep venec. Zbor, orkester in solisti so pokazali v Verdijevi veličastni mojstrovini »Requiem« svojo obsežno, italijanskim umetniškim tradicijam ustrezajočo glasbeno kulturo. Ob koncu so dodali še »Alelujo« iz Händlovega oratorija »Mesija«. O tej odlični prireditvi, ki bo ostala vsakemu udeležencu še dolgo v hvaležnem spominu, bomo še priobčili podrobnejšo strokovno poročilo.

u— **Obvestilo rezervnim oficirjem.** Jutri, v nedeljo ob 10. bo na dvorišču vojašnice 16. artiljerijskega polka poučno predavanje za vse rezervne oficirje tukajšnje garnizije. Rez. oficirji naj prinesejo s seboj svoje oficirske legitimacije. Iz pisarne komande mesta Ljubljana br. 21739.

u— **Vsi se zavedamo,** kaj je pomenil za nas veliki pesnik France Prešeren v oni dobi, ko so zatirali slovenski jezik. Obdolžimo se njegovemu spominu drevi ob 20. v Frančiškanski dvorani, kjer bo priredil dramatični krožek »Jelka« v Ljubljani »Prešernovo proslavo«.

u— **III. (45.) delavski prosvetni večer,** kot zaključni prosvetni večer priredita »Vzajemnost« in »Zarja« drevi ob 20. v dvorani Delavske zbornice. Spored je sestavljen iz enodejanke (2. dejanje) »Potopljeni svet«, Seliškarjev »Zagovor« v sliki, nastop mešanega zbora »Cankar«, mandolinistov in godbe na pihala. Pisateljica Angela Vodetova bo predavala o dvojni morali. Vstopnice po 4, 3 in 2 din v prodaji v Strokovni komisiji, Delavska zbornica, I. nadstropje in zvečer pri blagajni.

u— **Sokol I. Tabor.** Drevi ob 20. članska akademija. 2. t. m. ob 15.30 mladinska akademija. (—)

RESTAVRACIJO in KLET hotela »UNION«
!
prevzamem danes v najem in vodstvo, da posvetim splošnosti svoje doma in na tujem pridobljene praktične izkušnje po načelu: zadovoljstvo gostov je smoter sodobnega gostinskega obrata.
Priporočam se cenjenim gostom ter jih obveščam, da bo drevi v restavraciji KONCERT.
LJUBLJANA, 1. aprila 1939. MATIJA KARBA

Preskrbite si čimpreje
SREČKE DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE
pri
ZADRUŽNI HRANILNICI
v Ljubljani, Dalmatinova ulica št. 6.

ZAHVALA in PRIPOROČILO
Ko po 4 letih zapuščam restavracijo v hotelu Union, si štejem v prijetno dolžnost, da izrazim iskreno zahvalo svojim cenj. gostom, za naklonjenost in zaupanje in prosim, da mi isto tudi v bodoče, ko v kratkem odprem zopet svojo restavracijo v hotelu Bellevue, ohraniti blagovolijo.
P. ŠTERK, hotelir

AKADEMIJA
SOKOLA I NA TABORU
Danes ob 20. uri članska. — Jutri ob 15.30 mladinska.
Vstopnice od 16. ure dalje v društveni pisarni na Taboru.

SLUŠATELJI ABIT. TEČAJA ZBORNICE ZA TOI PRIREDIJO
DANES OB 20.
AKADEMIJO S PLESOM
V TRGOVSKEM DOMU.
Spored - Adamič - Jenko - Buffet
Pod pokroviteljstvom gosp. I. Jelačina preds. zbornice za TOI in častnega damskega komiteja

u— **V društvu »Soča« v Ljubljani** bo drevi 1 aprila predaval v salonu pri »Levu« ob pol 21. uri prvic v našem društvu naš dobro znani rojak-zdravnik g. dr. Tone Brecelj in sicer: »O pesniku Simonu Gregorčiču v dr Tumovi luči«. G. predavatelj je zbral toliko gradiva, da bo lahko podal napačno sliko o goriškem slavčku in povedal tudi koliko je resnice v dr. Tumovih spominih o Simonu Gregorčiču. Ker je to naše predzadnje predavanje v tej sezoni, prosimo da pridete polnoštevilno Vsem je vstop prost vsi dobrodošli! (—)

u— **Omladina JNS na Viču** vabi svoje članstvo, da se udeleži pogreba odbornika in tovariša Ivana Jamnika, ki bo danes ob 17 na pokopališče na Viču. Zbirališče članstva ob pol 17. pred Sokolskim domom. Vabimo tudi mladino ljubljanskih organizacij. — Odbor.

u— **Uprava Sokola Vič poziva svoje članstvo**, da se udeleži danes popoldne ob 17 pogreba brata Jamnika. Zbirališče ob pol 17. pred Sokolskim domom. Udeležba v civilu z znakom. Uprava.

u— **Pedagoški tečaj za starše v Spodnji Šiški.** Drevi bo zaključno predavanje. Predavala bo ga. prof. Anica Černejeva »Napake v otrokovem značaju v šolski dobi.« Predavanje bo ob 8. zvečer v prostorih ljudske šole v Spodnji Šiški.

u— **Mestno zdravniško dežurno službo** bo opravljal od danes od 8. zvečer do ponedeljka do 8. zjutraj mestni zdravnik dr. Ciber Fran, Srbska ulica št. 7/I. telefon štev 36-41.

u— **Operето »Mežnarjeva Lizika«** uprizori jutri zvečer sokolski gledališki oder na Viču ob 20.15. Kdor se hoče nad tri ure zabavati, naj poseti predstavo, ne bo mu žal. Vstopnice si nabavite že jutri dopoldne od 10. dalje v pisarni Sokolskega doma. Jutri zvečer vsi v Sokolski dom na Vič! (—)

u— **Nesrečna smrt prikupnega mladeniča.** Na Vrhovcih nad Vičem se je v četrtek popoldne v doslej še ne povsem pojasnjenih okoliščinah odigrala tragedija, ki je terjala življenje komaj 19-letnega posestnikovega sina Ivana Jamnika. Ivan je v četrtek praznoval svoj devetnajsti rojstni dan. Zjutraj se je bil odpeljal v Novo mesto, od koder se je pa že popoldne vrnil zelo dobre volje. Spodaj v hiši kjer je tudi gostilna se je nekaj časa razgovarjal s fanti, s katerimi je bil zvečer namenjen v neko gostilno na Viču, da proslave njegov rojstni dan. Kmalu pa sta se z očetom nekaj sporekla, nakar se je Ivan umaknil v sobo v prvem nadstropju. Takoj za njim je odšel tudi oče in prepir se je med njima še nekaj časa nadaljeval. Malo pred 18. uro pa je v sobi iznenada počil strel, nakar je oče ves prestrašen prihitel v gostilno z žalostnim sporočilom, da se je Ivan ustrelil. Za dogodek so se takoj pozanimali orožniki v Ljubljani, ker so Vrhovci že izven policijskega območja. Kakor je preiskava ugotovila, se je fant ustrelil z domačo lovsko puško in se zadel naravnost v srce.

Iz Maribora

a— **Spremembe pri mariborski policiji.** Z včerajšnjim dnem je prevzel posle šefa predstojništva policije v Mariboru policijski svetnik Stanko Kos, ki je bil doslej pri upravi policije v Ljubljani. Dosedanji predstojnik mariborske policije dr. Alojzij Trstenjak je premeščen k banski upravi v Ljubljani. Policijski upravni zvaničnik Kazimir Kuković pa je premeščen k upravi policije v Ljubljani.

a— **Sokol Maribor I.** ima v soboto 1. aprila zanimivo predavanje in sicer za vse članstvo in naraščaj. O zgodovini češke bo predaval dr. inž. Svetopolk Pivko. K polnoštevilni udeležbi vabi odbor. (—)

a— **50 000 din škode** ima posestnik Josip Koser iz Lormanja v Slovenskih goricah, ki mu je požar upepelil domačijo.

a— **Cvetna nedelja v gledališču.** Jutri popoldne ob znižanih cenah »Vse za šalo«, drevi in jutri zvečer pa »Pygmalion«.

a— **Ljudska univerza v Studencih** je imela predsnočnjim svoj redni občni zbor, ki ga je otvoril in vodil zaslužni predsednik župan A. Kaloh. Izčrpna poročila so podali marljivi funkcionarji podpredsednik Vranc, tajnik Oblak, blagajnik Pušnik in Lintner za nadzorni odbor. Predavanje je bilo v sezoni 1938/39 dvajset, ki se jih je udeležilo skupno 2837 oseb, povprečno 144. Pri volitvah so bili izvoljeni: A. Kaloh predsednik, E. Vranc podpredsednik, Oblak tajnik, F. Pušnik blagajnik. Odborniki: J. Kotler, L. Brenčič, F. Kanc, Vida Rantaša, F. Špitaler, M. Goloveršnik, Ivan Potrč in Ivan Padežnik. Revizorja R. Lintner in A. Pregelj.

a— **Razstava tržaških umetnikov A. Černigoja in U. Carája** je odprta še danes od 9. do 18.

a— **Drzni vlomilci** so se pojavili danes med 12. in 14. uro v stanovanju železničarjeve žene Katarine Herlahove, stanujoče na Aleksandrovi cesti 64. V stanovanje so se vtihotapili s pomočjo ponarejenih ključev Gotovine niso našli, pač pa so odnesli dve hranilni knjižici, prvo na ime Katarine Herlah z vlogo 500 din pri Poštni hranilnici v Celju, drugo na ime Uršule Gorjančeve z vlogo 5000 din pri Ljudski posojilnici v Celju. Mariborsko policija svari pred nakupom teh knjižic oziroma dvigom vloge.

Iz Celja

e— **Mladinska telovadna akademija** Sokolskega društva Celja I. se bo pričela drevi ob 20.30 v veliki dvorani Narodnega doma. Spored bo zelo pester in učinkovit. Vstopnice se dobe v knjigarni K. Goričarja vdove. Udeležite se akademije mladega, agilnega sokolskega društva v čim večjem številu!

e— **Veliko sokolsko župno in medžupno tekmovanje v cross-countryju,** ki ga bo priredila celjska sokolska župa jutri na Glaziji, se bo pričelo točno ob 11. Tekmovali bodo ločeno člani, naraščaj ter članice in ženski naraščaj. Prijavljenih je nad 70 bratov in sester.

e— **Šoferski izpiti** za kandidate iz celjskega, gornjegrajskega, šmarskega in konjiškega sreza bodo v četrtek 6. t. m. ob pol 9. dopoldne na sreskem načelstvu v Celju. Zadevne prošnje je treba čimprej vložiti na sreskem načelstvu v Celju.

e— **Dve žrtvi napadalcev.** Te dni sta dva fanta napadla 24-letnega preužitkarjevega sina Rudolfa Kolariča iz Lopatce pri Pilštanju s koli in ga hudo poškodovala. V sredo okrog 19. je sin nekega posestnika iz Nove vasi pri Šmarju v prepiru udaril 20-letnega posestnikovega sina Viktorja Kovačiča iz Šmarja pri Jelšah po glavi in ga težko poškodoval. Oba poškodovanca so oddali v celjsko bolnišnico.

e— **Ostro streljanje za mladino bo priredila** Strelska družina jutri od 9. dopoldne dalje na strelišču v Pečovniku. Najboljši strelci bodo prejeli nagrade.

e— **Dijaški kuhinji v Celju je podaril** knjigoveški mojster g. Karol Perc v Celju 50 din namesto cvetja na krsto male Anke Witavske.

e— **Prometna nesreča.** Ko je vozil 40 letni posestnik Ivan Dolar z Železnega pri Veliki Pirešici v četrtek okrog 19. les iz gozda, je na cesti v Socki pri Zg. Ponikvi privozil nasproti neki osebni avtomobil in podrl posestnika na tla. Dolar si je zlomil desno nogo pod kolenom in levo roko pod ramo. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

Iz Kranja

r— **Slovenska služba božja** bo na cvetno nedeljo ob 11. v sokolski garderobi v Narodnem domu v Kranju. Pred sv. mašo se bodo blagoslovile oljčne vejice ter razdelile med navzoče. Vstop je vsakemu prost.

r— **Drevi bo v veliki dvorani Narodnega doma v Kranju koncert Glasbene Matice ljubljanske.** Spored je naslednji: 1) Matični zbor zapoje naslednje Lajovčeve mešane zbore: »Bolest je kovač«, »Večerna pesem«, »Napitnica«, »Kroparji«, »Lan« in »Zeleni Jurij« V tem zboru bo pela sopran-solo Ljudmila Polajnarjeva. 2) Nato bo izvajala koncertna pevka Ljudmila Polajnarjeva 3 Lajovčeve samospeve ob spremljevanju prof. Marijana Lipovška in sicer: »Begunka pri zibeli«, »Veter veje«, »Kaj bi le gledal«. Po kratkem odmoru bo sledil II. del koncerta, ki ga otvorijo 3 mešani zbor in sicer Foersterjeva »Ljubica«, Adamičeva »V snegu« in Koporčeva »Ukrajinska«. Nato bo zaigral pianist prof. Marijan Lipovšek Chopinovo Polonezo v cis-molu in Foersterjevo koncertno parafrazo za klavir »Po jezeru bliz' Triglava«. Sklepno besedo imajo na koncertu narodne. Najprvo belokranjske v priredbi Matije Tomca, nato dva medjimurska motiva pod naslovom »Voda zvira« od Josipa Slavenskega in končno X. rukovet Stevana Mokranjca. Začetek koncerta bo točno ob ½9. zvečer. Prodaja vstopnic v trgovini Hlebš. Kranjčane in okoličane vabimo na koncert, ki ga bo vodil umetniški vodja pevskega zbora Glasbene Matice ljubljanske, ravnatelj Mirko Polič.

Iz Ptuja

j— **Zvočni kino Ptuj** predvaja drevi ob 20. in jutri v nedeljo ob pol 19. in pol 21. film »Florentina«, kot dodatek Foxov žurnal. (—)

Iz Ljutomera

lj— **Zvočni kino Sokolski dom** predvaja drevi ob 20. in jutri v nedeljo ob 4. popoldne in ob 8. zvečer film »Reportaža v ljubezni«. Naslednji film 9—10 t. m. (—)

Z Jesenic

s— **Zvočni kino Radio** predvaja danes in jutri v nedeljo ob 8. zvečer velefilm iz francoske revolucije »Revolucijska svatba«. Med dodatki tudi kratek risan film, domač kulturni film o betonskih cestah, kratek film o boksmeču Luis Schmeling in Paramountov zvočni tednik. V nedeljo odpade pop. predstava zaradi nastopa Svengalija. — Za praznike sledijo »Hordubalovi«. **Svengali nastopi** v zvočnem kinu Radio v nedeljo ob 3. pop. in v ponedeljek in torek ob 8. zvečer. Rezervirajte vstopnice. (—)

★

ORMOŽ. Dramski odsek Sokola v Ormožu priredi v soboto 1. aprila ob 20. in v nedeljo 2. aprila ob 15. v telovadnici meščanske šole trodejanko »Pred poroko« v režiji br. Zrimška. Občinstvo vabljeno!

ČRNOMELJ. Sokolski zvočni kino predvaja drevi ter jutri popoldne in zvečer film »Trdnjava molka«. (—)

SEVNICA. Zvočni kino predvaja danes in jutri veliki film Sonje Henie »Kraljica leda«, v katerem se izvaja tudi na ledu Borodinov balet iz »Kneza Igorja«. (—)

BLED. Zvočni kino predvaja drevi in jutri popoldne velefilm »Ladja sužnjev« in običajen dodatek. Jutri zvečer film odpade zaradi dramatične predstave. (—)

RIBNICA. Sokolski zvočni kino predvaja drevi in jutri popoldne ter zvečer ob običajnih urah križev pot velike ljubezni »Moč ljubezni«. Za dodatek Paramountov zvočni tednik. (—)

Sokol

Uprava ljubljanske Sokolske župe naznanja, da je pri izplačilu razlik ugotovila, da še nekateri udeleženci praškega zleta niso oddali vozovnic, ki so jih kupili pri Putniku, v svrho povrnitve preveč plačane voznine. Zaradi tega se pozivajo vsi oni, ki so še v posesti takih vozovnic da jih v teku 14 dni oddajo v župni pisarni v svrho naknadne reklamacije.

Sokolsko društvo Ljubljana-Štepanja vas priredi v nedeljo 2. aprila telovadno akademijo v društveni telovadnici. Na sporedu so pestri telovadni nastopi članstva naraščaja in dece. Pričetek ob 20. Vabimo članstvo in naraščaj ljubljanskih in okoliških društev ter prijatelje sokolske misli k obilni udeležbi. Uprava. (—)

Sokol v Medvodah. Naše društvo živahno deluje. Telovadnica je zmerom polna. Pripravljamo se na sokolski jubilej v Ljubljani in 20letnico našega društva, ki ji bomo dali poudarka z javnim nastopom in razvitjem naraščajskega prapora. Svoj nastop bomo imeli 11. junija. Sosedna društva prosimo, da upoštevajo ta datum. Tudi naš oder je agilen. V marcu so naši pridni igralci podali »Veselo božjo pot« in »Skopuha«. Obe igri sta izvrstno uspeli. Gledalci so bili zadovoljni. Le tako naprej, da se bo še bolj utrdil naš gledališki sloves. — Šentjakobčani so nam ta mesec nudili poseben užitek. Gostovali so pri nas z »Zvito Marfo«. Igra je češkega izvora, vsebinsko dobra, zajeta iz medvojnega ukrajinskega življenja ter prikazuje plemenitost slovanske duše do bratov. Šentjakobčanom smo hvaležni. Še pridite z vsebinsko dobrimi deli, ki imajo vzgojno tendenco. V nedeljo bo gostovalo pri nas Napredno kulturno društvo »Vzajemnost« iz Št. Vida, mi pa pripravljamo dramo »V nižavi« in narodnoobrambni večer, ki bo posvečen naši meji in bratom onstran. Knjižica je letos precej obiskana, te dni pa dobimo nove knjige. Tombola dobro cvete in kakor kaže, pojde v klasje. Tretja etapa našega doma se uresničuje. Naprej, brez miru...

Sokolsko društvo Gorje pri Bledu priredi jutri v nedeljo 2. t. m. ob 15 predavanje o »Bolgariji«, spremljano s slikami. Predaval bo predavatelj ZKD g. Bučar Vekoslav.

Gospodarstvo

Amortizacija državnih vrednostnih papirjev

Iz Beograda poročajo: V letu 1938/39 se je vršila amortizacija državnih papirjev po amortizacijskih načrtih za posamezna posojila. Po vesteh iz Beograda so v ta namen v državnem proračunu predvideni krediti že do kraja izčrpani. V celoti je bilo amortizirano in vzeto iz prometa državnih obveznic za nominalno vrednost **186.1 milijona din.**

Od te celotne amortizacije odpade na 2.5% vojno škodo 76.4 milijona din, na 5% srednjeročne obveznice za javna dela 47.9 milijona din, na 3% obveznice za likvidacijo kmečkih dolgov 40 milijonov din, na 4% severne agrarne obveznice 6.9 milijona din, na 6% begluške obveznice 6.1 milijona din, na 7% investicijsko posojilo 3.1 milijona din, na 6% dalmatinske agrarne obveznice 3.0 milijona din, na 4% agrarne obveznice 2.4 milijona din in na tobačne srečke 0.4 milijona din. Ob koncu marca je bilo po izvršenih amortizacijah v prometu (po nominalni vrednosti):

2.5% vojna škoda	3914	milij. din
5% srednj. obv. za javna dela	800	« «
6% begluške obv.	558	« «
7% invest. pos	469	« «
6% dalm. agrar. obv.	337	« «
3% obv. za likv. km. dolgov	210	« «
4% agrarne obv.	107	« «
4% severne agr. obv.	92	« «
tobačne srečne	6	« «

Ob koncu marca je bilo stanje gornjih posojil 6494 milijonov din. Amortizacija v višini 186 milijonov din znaša 2.87%.

Pri nekaterih gori imenovanih posojilih emisija še ni zaključena. Od 6% begluških obveznic je treba izdati še za nominalnih 43 milijonov din, od 6% dalmatinskih agrarnih obveznic še za 50 milijonov in od 5% srednjeročnih obveznic za javna dela še za 125 milijonov. Od skupnega deleža države na podlagi likvidacije agrarne reforme v skupni višini 115 milijonov, din, je treba izdati še za 10 milijonov din obveznic, ostanek bremena v višini 685 milijonov pa pade na breme agrarnih subjektov.

Glede končne vsote emisije 3% obveznic za likvidacijo kmečkih dolgov še niso zbrani definitivni podatki, ker bo emisija odvisna od končnega prevzema kmečkih dolgov po Privilegirani agrarni banki. Računati pa je s tem, da bo vsega izdanih za **800 milijonov din teh obveznic.** Doslej je bilo izdanih teh obveznic za nominalnih 270 milijonov din, izdati pa bo treba še za 530 milijonov din obveznic. V proračunskih letih 1937/38 in 1938/39 je država amortizirala za 60 milijonov din 3% obveznic za likvidacijo kmečkih dolgov, čeprav je bilo v obeh proračunih predvideno za amortizacijo le 14 milijonov. Večja amortizacija se je vršila na podlagi plačila davčnih zaostankov s temi obveznicami.

Novi devizni ukrepi

Že včeraj smo poročali, da je finančni minister na predlog Narodne banke izdal pooblastilo, da sme uvozni odbor Narodne banke odobravati na osnovi kompenzacij nakup onih surovin in polizdelkov iz neklirinških držav, katerih uvoz je stavljen pod kontrolo, in sicer na ta način, da svoje izdelke iz uvoženih surovin izvozijo v neklirinške države. Od 1. aprila bodo industrijska podjetja, ki uvažajo surovine in polizdelke iz neklirinških držav, lahko uvozila ono količino surovin, ki je uvozni odbor ne odobri za uvoz proti devizam, na bazi 100 odstotne kompenzacije za svoje lastne proizvode. S tem dobi naša industrija možnost, da okrepi svojo izvozno aktivnost na tržiščih v neklirinških državah. Industrijska podjetja bodo lahko vse devize, ki jih dobijo na tej osnovi za izvoženo blago, uporabile prosto za nakup potrebnih surovin v neklirinških državah. V zadnjem času je uvozni odbor pri Narodni banki odobraval povprečno 50—60% zahtevanih dovoljenj za uvoz surovin iz neklirinških držav proti plačilu v devizah. Prošnje za nakup surovin iz neklirinških držav na osnovi kompenzacij bo uvozni odbor pri Narodni banki odobraval v celoti in jih bo reševal v najkrajšem času.

Uporaba šalterskih deviz

Nedavno je Narodna banka izdala navodila glede uporabe šalterskih deviz, ki pravijo, da smejo denarni zavodi prodati 50% šalterskih deviz preko borze za blagovna plačila v inozemstvu, ostalih 50% pa lahko uporabijo za neblagovna plačila. Sedaj je Narodna banka izdala nova navodila, s katerimi se spreminjajo ti predpisi o uporabi šalterskih deviz. Odslej bodo denarni zavodi lahko uporabili 2/3 šalterskih deviz za blagovna plačila, 1/3 pa za neblagovna plačila svojih komitentov. Te transakcije, pa se morajo nadalje vršiti preko borze.

Vrhu tega je Narodna banka izdala nove predpise za devizna plačila za vse vrste spediterskih poslov, ki bodo prav tako stopili v veljavo 1. aprila.

Za Veliko noč bo „Jutro" tudi letos razpisalo veliko nagradno tekmovanje s 100 nagradami v vrednosti 100.000 din. Prva nagrada bo nov škodov avtomobil. Podrobnosti o tem nagradnem tekmovanju bomo prinesli že v jutrišnji nedeljski številki, razpis nagrad s pričetkom tekmovanja pa bo objavljen v velikonočni številki „Jutra".

Življensko vprašanje Bat'ovega podjetja v Zlinu

Po okupaciji Češke in Moravske je prišlo tudi glavno Batovo podjetje v Zlinu v nemško carinsko področje. Že pred okupacijo Češke in Moravske, so se pojavile vesti, da namerava Bat'a prenesti centralo svojega podjetja v inozemstvo. Nekatere vesti so celo navajale, da se bo Bat'ovo podjetje preselilo v Jugoslavijo. Te vesti je centrala v Zlinu odločno demantirala z navedbo, da gre pri ustanovitvi novih obratov v Jugoslaviji le za pomožne obrate v okviru investicijskega načrta, ki je bil izdelan že pred leti. To pa ni v zvezi z morebitnim prenosom centrale v Jugoslavijo.

Novi obrati v Jugoslaviji

Vesti o ustanovitvi novih obratov v Jugoslaviji pa se v Zlinu ne demantirajo. Nedavno smo poročali, da išče Bat'ovo podjetje v Borovu primerna zemljišča za ustanovitev novega obrata, nekje v Bosni. Prvotne vesti so se glasile, da bo jugoslovenske podjetje Bat'a kupilo zemljišča v Boljarnici pri Bosanskem Novem. Sedaj poročajo iz Sarajeva, da se je te dni mudil ravnatelj Bat'ovih podjetij g. Maksimović na Visokem, kjer si je ogledoval terene na Dobrinskem polju. Kakšne obrate namerava Bat'ovo podjetje tu ustanoviti ni znano. Domnevajo pa, da bo šlo za ustanovitev tvornice za usnje in tvornice za čevlje. Po načrtih naj bi novo podjetje zaposlovalo več tisoč delavcev. Zgradilo bi tudi delavska stanovanja in vse potrebno za moderno urejeno naselje. V tej zvezi poudarjajo, da je bilo Visoko vedno center usnjarske produkcije v Bosni.

Življensko vprašanje podjetja v Zlinu

Nemški listi poudarjajo, da gre pri Bat'ovem podjetju v Zlinu za eksistenčno vprašanje. Lani v jeseni je podjetje po odstopu sudetskega ozemlja izgubilo 400 svojih podružnic. Po zasedbi sudetskega ozemlja nemška oblastva niso več dopustila nadaljnjega poslovanja teh podružnic. Po razpadu češkoslovaške republike je podjetje v Zlinu izgubilo tudi konzumno področje Slovaške in Karpatske Ukrajine. »Frankfurter Zeitung« poudarja, da se je znatno zmanjšal notranji trg tega podjetja, ki se bo moralo vključiti v nemški trgovinski sistem in prilagoditi nemškim delovnim pogojem ter nemški organizaciji produkcije usnja in čevljev. List priznava da je podjetje v Zlinu med svetovno gospodarsko krizo pokazalo veliko gibčnost saj mu je uspelo naglo nadoknaditi izgubljena inozemska tržišča z novimi tržišči. To potrjujejo tudi številke iz češkoslovaške izvozne statistike, po katerih je češkoslovaški izvoz čevljev leta 1931. dosegel rekordno višino 18.9 milijona parov in je leta 1935. nazadoval na 11.6 milijona parov, leta 1937. pa se je zopet povzpel, in to celo na 20.5 milijona parov, (od tega je šlo 3.9 milijona parov v Zedinjene države 2.6 milijona parov v Anglijo in 1.5 milijona parov v Francijo). Podjetje pa je našlo tudi nova tržišča predvsem v Indiji ter je leta 1937. izvozilo v britsko in nizozemsko Indijo 1.3 milijona parov, v Južno Afriko, Britsko Zapadno in vzhodno Afriko ter Francosko zapadno Afriko 3.4 milijona parov.

Nadalje poudarja »Frankfurter Zeitung«, da gre za vprašanje ali bodo nemške tvornice čevljev lahko enako poceni proizvajale kakor Batovo podjetje, odnosno ali bo Batovo podjetje v Zlinu lahko nadalje tako poceni produciralo kakor doslej; skratka ali se bo Batov sistem lahko držal tudi v okviru velike Nemčije? Za uspeh Batovega sistema je neobhodno potrebno troje: 1. neodvisnost od oblastveno predpisanega sistema mezdnih tarifov, 2. liberalna ravnodušnost države in 3. lega Zlina v sredi malo industrializirane pokrajine. Končno poudarja list, da vlada v Nemčiji država in ne podjetnik. V Nemčiji veljajo od oblastev določene minimalne mezdne tarife. Vrhu tega Nemčija iz političnih in moralnih razlogov ne dopušča, da bi en sam človek postal totalni čevljar. Priznava pa, da se tudi nemška čevljarska industrija lahko marsikaj nauči v Zlinu, zlasti iniciative pri izvozu in organizacije produkcije in racionalizacije od spodaj. Če bo Zlin ostal center čevljarske industrije, potem Nemčija gotovo ne bo dopustila konkurence na nemškem trgu.

Gospodarske vesti

= **Dobave.** Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 5. aprila ponudbe za dobavo 4.000 kg strojnega olja, 5.000 kg Lafarge-cementa, jelove skorje in 2.000 kg tovotne masti. — Štab mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 7. aprila ponudbe za dobavo elektrotehničnega materiala, do 13. aprila pa za dobavo fotomateriala.

= **Licitacije.** Dne 1. in 4. aprila bo pri štabu za utrjevanje v Ljubljani licitacija za napravo električnega voda visoke napetosti v Škofji Loki, dne 3. aprila za dobavo 7 barak, ki se dajo sestaviti ter stroja za les, 4. aprila za dobavo risalnega materiala in 6. aprila za dobavo 45 petrolejskih svetilk. — Dne 3. aprila bo pri zavodu »Obilićevo«, Kruševac-Obilićevo, licitacija za dobavo bencinske mešanice, 4. aprila za dobavo 1.000 kg grafita, 6. aprila za dobavo žvepla, fosfata in kalijevega bihromata.

= **Licitacije.** Dne 4. aprila bo v pisarni referenta inženjerije štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za popravilo inštalacije strelovoda, 18. aprila pa za popravilo vojašnice »Vojvode Mišića« v Ljubljani. Dne 1. aprila bo v pisarni štaba za utrjevanje II. odd. v Ljubljani licitacija za dobavo žebljev, dne 4. aprila za dobavo klamf za les, 11. aprila za dobavo frezalnega stroja, 12. aprila za dobavo aparatov za delavnice, 20. aprila pa za dobavo 25 odej; pri III. oddelku bo 3. in 4. aprila licitacija za dobavo razne pisarniške opreme (stoli, mize in dr.), 5. aprila pa za dobavo pisarniških potrebščin (papir, guma in dr.). Dne 10. aprila bo pri odseku za utrjevanje št. 1 na Vrhniki pismena licitacija za dobavo strojne opeke.

Borze

31. marca

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinški čeki nespremenjeno (13.80), prav tako angleški funti (specialni tečaj 238, svobodni tečaj 258). Grški boni so se v Beogradu trgovali po 31.89, v Zagrebu pa je bilo povpraševanje po 31.50.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda pri neenotni tendenci notirala 466 — 470 (v Beogradu je bil promet po 466.25 — 466). Zaključki pa so bili v 6% dalmatinskih agrarnih obveznicah po 89.25 — 90 (v Beogradu po 89.50), v 7% Blairovem posojilu po 93.75 — 94 (v Beogradu po 93.25), nadalje v delnicah PAB po 223 (v Beogradu po 228) in v delnicah Trboveljske po 195.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2348.50 — 2386.50, Berlin 1779.82 — 1797.58, Bruselj 744.25 — 756.25, Curih 995 — 1005, London 207.20 — 210.40, New York 4408 — 4468, Pariz 116.95 — 119.25, Trst 233.05 — 236.15.

Curih. Beograd 10, Pariz 11.8150, London 20.88, New York 446, Bruselj 75.05, Milan 23.4750, Amsterdam 236.70, Berlin 178.90, Stockholm 107.65, Oslo 104.9250, Köbenhavn 93.2250, Sofija 540, Varšava 83.75, Budimpešta 87.30, Atene 3.90.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 466 — 470, 6% begluške 89.50 den., 6% dalm. agrarne 89.25 — 89.50, 7% stabiliz. 98.25 den., 7% invest. 100 — 102, 7% Blair 93.75 — 94; delnice: PAB 225 — 226, Trboveljska 190 — 200, Gutmann 35 — 45, Šećerana Osijek 85 den., Jadranska 350 den.

Beograd. Vojna škoda 465 — 465.50 (465.25 — 466), 4% agrarne — (62.25), 4% severne agrarne 62 — 63, 6% begluške 90 — 90.50 (90 — 90.25), 6% dalm. agrarne 89.25 — 89.50 (89.50), 7% invest. 100.50 — 101.50 7% Seligmann 100 — 101, 7% Blair 93.25 — 93.75 (93.25), 8% Blair 100 — 101, PAB 227 den. (228).

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago,** 31. marca. Začetni tečaji: pšenica: za maj 68.125, za julij 68.125, za sept. 69.125; koruza: za maj 48, za sept. 50.50.

+ **Novosadska blagovna borza** (31. t. m.). Tendenca neizprem. **Pšenica:** baška, slavonska in banatska 153 — 155, sremska 152 — 154. **Rž:** baška 142.50 — 145. **Ječmen:** baški in sremski 64/65 kg 160 — 162.50 jari 68 kg 180 — 185. **Oves:** baški sremski in slavonski 157.50 — 160. **Koruza:** baška pariteta Indija in Vršac 96 — 97. **Moka:** baška in banatska »0g« in »0gg« 240 — 250; »2« 220 — 230, »5« 200 — 210; »6« 180 — 190; »7« 150 — 160; »8« 110 — 112.50. **Fižol:** baški in sremski belj brez vreč 282.50 — 285 **Otrobi:** baški, sremski in banatski 100 — 108.

BOMBAŽ

+ **Liverpool,** 30. marca. Tendenca nespremenjena. Zaključni tečaji: za marc 4.69, (prejšnji dan 4.60), za sept 4.41, (4.41).

ŽIVINA

+ **Mariborski svinjski sejem.** Na svinjski sejem 31. marca je bilo pripeljanih 131 prašičev. Prodanih je bilo 119. Cene so bile naslednje: 5—6 tednov stari prasci 80—100 din, 7—9 tednov stari 115—140, 3—4 mesecev stari 200—280, 5—7 mesecev stari 330 do 450, 8—10 mesecev stari 470—510, 1 leto stari 730—980 din. Svinje so se prodajale po 6—8 din za kg žive teže in po 8—11 din za kg mrtve teže.

Göbbels na Rodosu

Atene, 31. marca. AA. Dr. Göbbels bo jutri odpotoval z zasebnim letalom na otok Rodos.

ASPIRIN
TABLETE
v novem
zavitku od celofana
pri prehladu, reumi, hripi in groznici.

Oglas reg. pod S. br. 5839 l. III. 1939.

Osrčje Madrida in Španije

Pogled na središče španske prestolnice, v katero je brez odpora vkorakala vojska generala Franca

Bodoči državni prezident Francije

Med kandidati so na prvem mestu: Lebrun, Jeanney in Herriot

V tem trenutku je mogoče govoriti le o domnevnih kandidatih za predsedniške volitve, ki jih bo imela Francija v aprilu. Volilni boj se v tej stvari namreč ne vodi v javnosti in predsednika izvolijo tudi samo parlamentarci, senatorji in poslanci, tako da zve občinstvo šele tri, štiri dni pred volitvijo za uradne kandidate.

Zato imenujemo le vrsto osebnosti, med katerimi bo gotovo tudi bodoči državni predsednik. Na prvem mestu je dosedanji predsednik Lebrun, ki sicer — kakor ostale osebnosti — izjavlja, da ne misli na kandidaturo. Toda skupina desničarskih parlamentarcev se je že zedinila, da ga pregovori, naj bi za novih sedem let prevzel vodstvo države, ki ga je imel že dosedaj precej v splošno zadovoljstvo v svojih rokah. Ta skupina sicer pravi, da se je odločila za Lebruna samo zato, da bi Franciji v sedanjem napetem položaju prihranila volilni boj, ker smatra, da ga bodo tako rekoč soglasno znova izvolili. Vendar je mogoče tudi to, da bi hoteli s to kandidaturo preprečiti kandidaturo kakšnih drugih osebnosti.

Na drugem mestu je senatni predsednik Jeanneney, prepričan republikanec, že desetletja ena najvplivnejših osebnosti tretje republike, čeprav ni bil še nikoli minister, in obenem nasprotnik monakovske politike. Sam pravi, da zavoljo visoke starosti ne misli na to, da bi postal državni predsednik.

Zelo resna je možnost, da postane najvišji funkcionar republike predsednik poslanske zbornice Edouard Herriot, ki je še pred nekoliko meseci imel v tem pogledu resne namene. Njegov načrt je bil ta, da bi ga izvolili kot kandidata ljudske fronte, ki bi njeno politiko potem z energijo podpiral na znotraj in zunaj. Razpad te fronte mu je prekrižal račune in danes izjavlja, da si s kakšno kandidaturo ne namerava omejiti osebne svobode.

Če bi postali državni predsedniki samo najpopularnejše osebnosti v deželi, potem bi imela veliko upanja na uspeh kandidatura ministrskega predsednika Daladiera, ki je danes nedvomno najpopularnejši Francoz. Toda zgodovina nas uči, da propadajo ob predsedniških volitvah v Franciji baš najpopularnejše osebnosti, ker jih parlamentarci ne vidijo radi na čelu države. Čuvarjem ustave, med katerimi sta posebno Jeanneney in Herriot, se vidi način Daladierovega vladanja vse preveč avtoritaren, zato z njim brž kone ne bo nič.

Poleg teh štirih osebnosti sledi cela vrsta parlamentarcev, ki je njih kandidatura bolj ali manj mogoča. Nekaj časa so govorili n. pr. o senatorju Berardu, ki se je pogajal z vlado generala Franca in dobro izvršil svojo nalogo. Pripada zmerni desnici. Predsednik zunanje politične senatne komisije Berenger, pomemben diplomat, in bivši predsednik zbornice Bouisson, nekoč socialist, sedaj izven strank, bi tudi lahko prišla v poštev, morda tudi večkratni minister Pietri, Korzičan in poslanec sredine. Bolj malo upanja bi imele kandidature notranjega ministra Sarrauta, predsednika senatne finančne komisije Cailllauxa, bivšega poljedelskega ministra Queillea in senatorja Roya. Nasprotno pa imenujejo v mnogih političnih krogih Pierra Lavala, ki po svojih neuspehih s prijateljsko politiko do Italije sicer ne posega več vidno v politiko, a o katerem pravijo, da pripravlja svoj zopetni pohod v politično življenje. Morda ga pripravlja v zvezi s predsedniškimi volitvami.

Bela žirafa

V gozdovih Kenie je prof. George Godwin iz naravoslovnega muzeja Zedinjenih držav odkril belo žirafo. Že pred letom dni so nekaj govorili o njej, ko so jo opazili, toda lovci niso hoteli verjeti, da takšna žirafa eksistira. Sedaj je učenjaku uspelo napraviti filmske posnetke te bele žirafe iz neposredne bližine.

Bela žirafa živi v zaščitenem ozemlju, v katerem prebivajo domačini Masajci. Gre za samca, ki ga spremlja povsem normalna žirafska samica. Razen barve nima ta bela žirafa nobenega posebnega znaka. Na popolnoma beli koži ima sive lise in proge.

Propeler ji je odsekal glavo

Hči znanega lorda Runcimana je na letališču Hestonu z neko prijateljico hotela stopiti v letalo. Pri tem je prijateljica neprevidno pomolila glavo pod propeler, ki se je že vrtel in ji je glavo odsekal. Obe mladi dekleti sta hoteli na potovanje v Italijo in Egipt.

Bacili v rastlinah

Bolezni, ki jih povzročajo bakterije

Kakor trpita človek in žival zavoljo raznovrstnih zajedalcev, ki povzročajo bolezni, imamo tudi rastlinske bolezni, ki jih povzročajo bakterije. Ti povzročitelji rastlinskih bolezni se v mnogočem razlikujejo od tistih, ki napadajo ljudi in živali, čeprav so jim kot bitja zelo sorodni. Imajo isto tako lastnost, da jih je mogoče rediti na umetnem redivu zunaj rastlinskega telesa in tu vzdržijo pogostoma dolga leta. Videti je pa, da so za sladkor, ki bi ga vsebovalo redivo, zelo občutljivi. V mnogih primerih morejo ti bacili vdreti tudi v nepoškodovano rastlinsko telo ter opravljati v stanicah ali v vmesnih prostorih med stanicami svoje usodno delo. Drugi bacili pa vdirajo samo v tiste rastline, ki so jih objedle žuželke ali pa jih je ranila vrtnarjeva motika. Potem postajajo žile zelja črne in paradižniki venejo.

Mokra gniloba, ki napada krompir in peso, more, če jo umetno vcepimo paradižnikom, v treh dneh pripraviti rastlino do tega, da ovene. Krompir se bacilnih vsiljivcev obrani na ta način, da odene ranjena mesta z nekakšnim oklepom in zapre bolezenska ognjišča na ta način z odpornejšimi stanicami. Važno je, da morejo neki povzročitelji bolezni izzvati rakaste izrastke na rastlinah, zavoljo katerih postanejo n. pr. vrbe za gospodarsko izkoriščanje popolnoma nerabne. Mnogo let so se zaman trudili, da bi uganili, kaj daje tem bakterijam sposobnost, da tvorijo otekline. V novejšem času so ugotovili, da izločajo neke hormone, ki pripravljajo s svoje strani napadene stanice do tega, da poženejo izrastke.

Užaljeni pesnik

Tožba zaradi knjige „Zeleni norec“

Knjiga z imenom »Zeleni norec« je dala povod za precej senzacionalen proces v Dublinu. Avtor je irski pisatelj Patrick Kavanagh, tožitelj pa dr. Oliver St. John Gogarty, zdravnik, pesnik in bivši irski senator, ki se je čutil v svoji časti prizadetega po nekaterih mestih v omenjeni knjigi. Zeleni norec pa ni on, temveč je to potepuh z literarnimi ambicijami, ki pride v Dublin in obišče dr. Gogartyja.

Obišče ga kot pesnika. Mlada dama ga sprejme in zeleni norec je navdušen, da ima veliki mož tako mično prijateljico. Pravega poeta si sploh ne more predstavljati brez prijateljice. Baš zavoljo te nore domneve pa je prišlo do tožbe. Gogarty je zahteval odškodnino in zaplembo knjige, ki mu je naprtila metreso. »Ali je to kakšno obrekovanje oziroma žalitev, če nekdo o znamenitem pisatelju domneva, da ima prijateljico?« je pri razpravi vprašal toženčev zastopnik. »Jaz sem poročen mož,« je odvrnil nato Gogarty srdito.

Po dvodnevni razpravi so njegovo zahtevo po zaplembi knjige zavrnili, priznali pa so mu odškodnino v znesku 100 funtov šterlingov. »Na Irskem vlada v mnogih stvareh marsikateri predsodek,« je dejal sodnik v utemeljitvi svoje sodbe. »Takšnih predsodkov v drugih deželah morda ni, treba pa jih je upoštevati.«

Kanada gradi zračna oporišča

Zaradi dogodkov v Evropi je kanadska vlada sklenila, da bo začela takoj graditi letalske baze na svoji vhodni obali.

Slika iz Moravske

Z včerajšnjim dnevom je bila končana demobilizacija češke vojske. Zato v bodoče ne bo več videti takšnih srečanj med pripadniki češke in nemške oborožene sile kakor ga kaže ta posnetek iz Jihlove

30 tisoč nevest za Brazilijo

Kakor poroča japonski list »Asahi«, primanjkuje japonskim naseljencem v Braziliji žensk v taki meri, da mislijo sedaj japonske oblasti na to, kako bi temu pomanjkanju odpomogle. Vzrok pomanjkanja je delno v tem, da so Japonci v zadnjih letih pošiljali preveč nevest v Mandžukuo.

V Tokiu bodo odprli poseben tečaj, v katerem bodo pripravili 30.000 mladih Japonk za življenje v Braziliji. Že v letošnjem avgustu odide prvih 50 absolventk tega tečaja v Južno Ameriko.

Meje prvega nemškega cesarstva

»Das schwarze Korps«, organ S. S., prinaša zemljevid, na katerem so označene meje prvega nemškega cesarstva v letu 1250 do 1400, ko so bili Nemci najbolj ekspanzivni. Takrat so bile v nemške državne meje vključene vse baltiške države, Poljska, Šlezija, Češka in Moravska.

V okviru protektorata

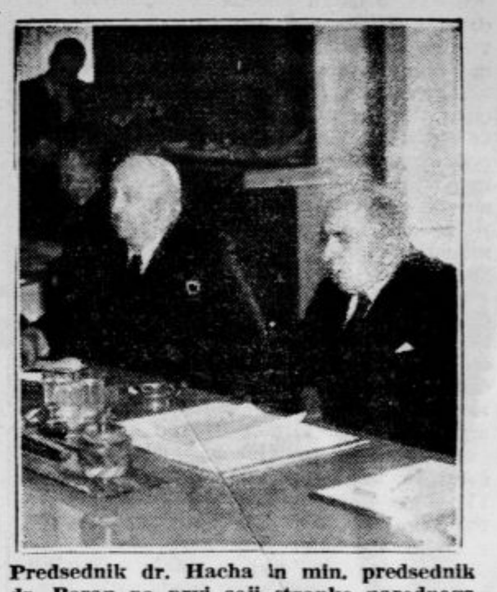

Predsednik dr. Hacha in min. predsednik dr. Beran na prvi seji stranke narodnega edinstva

Zlate ladje čez Ocean

Zlato se že zopet seli iz Evrope v Ameriko

Ta čas plava proti Ameriki vrsta ladij, ki vozijo tja dragocen tovor. To so »Manhattan«, »Aquitania«, »Normandie«, »Veendam«, »Ascania« in »Andania«. V vseh so nešteti zaboji z zlatom, ki je določeno za varne kleti ameriškega državnega zaklada.

Na »Manhattanu« je zlati tovor največji kar jih je kdaj prevažala kakšna ladja: gre za vrednost 12 milijonov funtov šterlingov, skoraj dvakrat toliko, kolikor ima n. pr. nemška državna banka v svojih trezorih. Vsega skupaj so v prvih treh mesecih marca spravili v Ameriko okroglo petnajst milijard zlata. Podobno je bilo lanskega septembra in oktobra, samo da je tedaj pobegnilo skoraj trikrat toliko zlata iz negotove Evrope v varno Ameriko.

Največji lovec svetovne zgodovine

George Frederic Robinson, marki Riponski

Pred 30 leti je umrl v Londonu George Frederick Robinson, marki Riponski, angleški državnik, ki je postal 1880 indijski podkralj in je pozneje dolgo let pripadal kabinetu kot državni tajnik za kolonije. Na dan tridesetletnice smrti ga hočejo napraviti »največjega lovca svetovne zgodovine«.

Po svojih lastnih zapiskih je marki Riponski, ki je bil že od otroških let strasten lovec, pobil 316.699 živali. Vse vrste živali od kuncev do nosorogov so bile med žrtvami njegove puške. Med svojim vladanjem v Indiji je ubil nad tisoč tigrov in njegova lovska sreča je prišla na Angleškem naravnost v pregovor. Levi, aligatorji, divji sloni, ujede so padle pod njegovimi svinčenkami. Njegove lovske trofeje so napolnile celo hišo in vsako krat, kadar se je udeležil kakšne strelske prireditve, je zmagal kot prvi. Bilo mu je že osemdeset let, ko je še vedno redno zahajal na lov.

Ljudsko štetje v Nemčiji

Nemške oblasti pripravljajo ljudsko štetje, ki se bo izvršilo 17. maja. Zadnje ljudsko štetje je bilo v Nemčiji l. 1933. Družinski podatki se bodo nanašali tudi na materni jezik narodnost in pleme. Ob tej priliki hočejo dognati točno število židov in polžidov. Osebe, ki bodo izvršile štetje, so dobile povelje, da morajo vse podatke ohraniti v najstrožji tajnosti. Teh organov bo 75.000.

Pes ni hotel rešitve svojega gospodarja

Pasja zvestoba bi nekega gospodarja kmalu stala življenje. V Wehru pri Karlsruheju se je neki mož sprehajal ob prekopu, ki je ob tem času poln deroče vode. Na spolzkem bregu mu je spodrsnilo in je padel v prekop. Pritekli so ljudje, ki so mu hoteli pomagati, toda pes jih je ljuto napadel, grizel in jim trgal obleko. Šele potem, ko je nekdo psa z dobro pomerjenim udarcem pobil na tla, je bilo mogoče ponesrečenca, ki se je boril že s smrtjo, v zadnjem trenutku rešiti.

Lord Gort pri Gamelinu

Šef angleškega generalnega štaba se je v Franciji sestal z generalom Gamelinom ter si ogledal Maginotove utrdbe

Oblast brez črnila

V Brentfordu na Angleškem je moral pred kratkim pred sodnika neki možak, ki se je bil pregrešil zoper prometne predpise in so ga oglobili z desetimi šilingi. Ko je hotel podpisati ček za to vsoto, je ugotovil, da nima pri sebi peresnika. Tudi sodnik ni imel svojega, a vsi črnilniki v sodni dvorani so bili izsušeni.

Trije policisti, ki so bili v dvorani in so hoteli postreči s svojimi peresniki, so ob tej priliki zvedeli, da v njih nimajo črnila, šest drugih policistov, ki so jih potem povprašali v sodnem poslopju, polnilnih peresnikov sploh ni imelo, šele sedmi je zmagoslavno dal na razpolago svoj peresnik, ki je bilo v njem črnila komaj dovolj za podpis na čeku.

ANEKDOTA

Angleški kralj Jurij II. je bil zelo ljudomil in dobrodušen človek. Nekoč bi moral odločiti o kaznivem dejanju posebne vrste. Urednik nekega londonskega lista je bil kraljev prestolni govor, samo da bi ga objavil prej nego drugi listi, po lastni domišljiji sestavil od prve do zadnje besede. Ta govor ni imel s kraljevim govorom niti ene besede skupne.

»Mož naj se ne kaznuje,« je odločil kralj. »Oba govora sem primerjal in njegov je boljši.«

Umorjenka še živi...

Senzacija na procesu proti Weidmannu v Parizu

V procesu proti množestvenemu morilcu Weidmannu in njegovim pajdašem, je francosko državno tožilstvo predlagalo smrtno kazen proti glavnemu obtožencu in Rogerju Millionu, ki so ga obtožili umora impresarija Leblonda.

Ob začetku zadnje razprave je bilo še nekaj presenečenja. Predsednik sodnega senata je dal prebrati dolgo brzojavko, ki je prispela iz Amerike in v kateri je stalo, da družina plesalke Jeanne de Koven protestira proti rezultatom procesa. Mati in teta umorjene plesalke sta zahtevali, naj ju zaslišijo v Parizu, in trdili, da so umorjenko, ki so jo našli v Weidmannovi vili, samo površno identificirali. Mati in teta trdita, da plesalka de Koven še živi in da je treba njeno čast, ki jo je umazal ta proces, oprati. Ta brzojavka je zbudila veliko začudenje, ki je popolnoma umljivo, saj je Weidmann sam priznal ta umor in umorjenke, ki so jo našli v usodni vili v Saint Cloudu, nikakor niso tako površno identificirali. Menijo, da gre za kakšen manever, ki je pa odpošiljatelje te brzojavke veljal samo kup denarja, ne da bi z njo kaj dosegli.

VSAK DAN ENA

»Gospodična Mimi, ali vas smem poljubiti na vaše rubinaste vrstnice?«

»Ne gospod, ker vam potem primažem [illegible] s svojimi [illegible]nežnobelimi rokami.«

(»Politiken«)

IZ PARADIŽA

Eva: »Kaj naj oblečem, vsa figova peresa so raztrgana?«
Adam: »Vzemi koprive!«

MODERNI OTROCI

»Pomisli, mama mi je spet podarila punčko za god.«
»Seveda, materinske čute nam vzbujajo, zraven pa zahtevajo, da smo krepostne.«

MODERNA POVEST

»Očka, tukaj berem v povesti: in žena je jokala, se tolkla po prsih, kričala razbijala in omedlela. Kaj naj to pomeni?«
»Hotela je imeti nov plašč.«

METAL-BOX 45
Z VGRAJENO RUMENICO
IN 2 BRILJANT ISKALCA.
ZELO OSTRI POSNETKI.
IDEALNA KAMERA ZA ZAČETNIKE.
Uporabljajte AGFA-ISOCHROM film
din 75.—
Agfa
DOBIVA SE V VSEH FOTOTRGOVINAH.

Kulturni pregled

Jubilej slovenskega igralca

Emil Kralj četrt stoletja pri gledališču

Dejal sem že nekoč: napisati bo treba portrete ljudi, ki tvorijo naš teater. Če pa še nisem dejal, potem postavim to danes. Polagoma prihajajo na vrsto, vsi zapored, danes še vsi krepki, čili in zdravi — polni tvornosti. Levar, Skrbinšek, Daneš, Plut, Rakarca, Juvanca. Vsi stoprocentno aktivni. Toliko bleska na sposobnih članih ni imelo slovensko gledališče še nikoli in morda ni neskromen in drzen pogled, ako rečem, da ga bo imelo redkokdaj... Leto mine — sezona... In mine jih pet in dvajset — pa se vprašaš, kako je mogoče? Zdaj je padel v zvezdne kroge Kralj...

★

Kako je bilo to s Kraljem? Ta trenotek ne morem biti biograf, povem lahko samo o onem, kar se je odigralo pred mojimi očmi... O vsem, kar je bilo prej, vem samo po ustnem izročilu... A to za me ni važno... Važno je, da lahko ugotovim, da je Kralja pripeljala iz Trsta v Ljubljano ne želja po Ljubljani — ampak katastrofa cele vrste odličnih Slovencev, ki so bili vsi korajžni in poštenjaki... Da se ob tej priliki spomnimo še treh prišlecev, ki so me sredi avgusta leta 1919 obiskali v pisarni Drame: gospe Ide Kavčičeve-Pregarčeve, pa prijatelja Pregarca in nemirnega Gaberščika, sedanjega »hakenkrajclerja« nekje gori med Leipzigom in Dresdenom... Tržaški teater je pogorel... Vse, kar je potlej prišlo k nam, je pokazalo, da je bil slovenski tržaški teater obdan z močnimi talenti — kaj vse bi se dalo tam narediti... V roki imam pogodbo za 3000 lir — in podpisan je na njej poslednji upravnik tržaškega teatra dr. Ražem .. Požar uniči vse pogodbe.

★

Pa ne! O Kralju je beseda! Slok, mlad, malo anemičen, stopi v novosestavljeni ansambel in prvič opozori nase z Osipom (ej, ej!) v »Revizorju«. Potem raste in doseže z sekundarnim Leartom v narodni igri »Hamlet« probojni uspeh. Vsi Shakespearji mu dajejo možnosti, da pokaže svoje vrline... Toda zgodi se včasih, narobe, prav, kot pri Girardiju, ki je hotel biti za vsako ceno traged — zgodi se, da je bil njegov prvi probojni uspeh, ki je kronal kreacijo s potezo večnosti: Melhior v Nestroyevi komediji »Danes bomo tiči«. Kdor je videl to revo, vso mehko in zmečkano, je ne bo pozabil nikoli. Nihče ne bo pozabil scene, ko išče Melhor Menarošti, kakor si je nadel Kralj sam priimek, kamenček, da ga bom zagnal v okno, kjer stanuje hišnica... To je prima!

Potem pride nekaj epizod. Samo eno izluščim iz te množine: prvega vojščaka Matjaževe vojske v »Petrčkovih poslednjih sanjah«. Da sem jaz dramatik, bi napisal dramo tega vojaka, tega neznanega junaka brez imena, ki florira na gledališkem listu samo pod značko: prvi vojščak — E. Kralj... In koliko neznanih junakov, v neznanih in pozabljenih dramah enodnevnicah je odigral naš jubilant... Vse to gre v pozabljenje... Nihče ne ve več o tem — le tu pa tam se pojavi včasih spomin... Spomin, ki se pojavlja samo pri največjih tvorcih — pri nas recimo pri Borštniku...

Za Boga prosim, ne primere! Kralj in Borštnik sta si tako nasprotna, kakor sta si nasprotni dobi, v katerih ustvarjata... Kralj je igralec živcev, morda hipne intuicije, med tem ko je bil Borštnik analitik. — Gospod Bog je Kralju naklonil vsi vrline velikega igralca: dal mu je prijetno zunanjost, dal mu osebnost, ki je prikupna, dal mu topel in mehak organ in kar je najvažnejše — dal mu je talenta in dal mu je, kar je za igralca najvažnejše od najvažnejšega: dal mu je pravega, čuječega instinkta. — Na vsej svoji gledališki poti sem srečal samo enega igralca, ki je imel močnejši instinkt za gledališče, in ta ni bil nihče drugi, kakor Zvonimir Rogoz. To pa je poglavje za se! —

Ako gledam na okrog in iščem na svetskih scenah igralca, ki bi ga lahko primerjal s Kraljem, vidim samo dvoje likov: prvi se imenuje Ernest Deutsch in drugi — Aleksander Moissi... Ernest Deutsch, tisti prefinjeni, eksaltirani, živčni igralec in Moissi, izgubljenec po narodnosti in pevec Gospoda Boga... Kralju je bilo dano obilo ob rojstvu — z voljo in hotenjem je dosegel ostalo. Kaj je dosegel? Dosegel je, da ob dnevu, ko praznuje petindvajsetletnico dela, lahko mirno trdimo, da stopa v galerijo največjih slovenskih in pa tudi jugoslovenskih igralcev... To pa ni kar tako! —

★

Pet in dvajset let, tudi ni kar tako! V gledališču! V majhnih razmerah se razviti v velikega igralca to je znak nezlomljive energije in silnega talenta. To lahko trdim in potrdim, kajti vsakdo mi sme verjeti; naključje je namreč naneslo, da praznujem s Kraljevim jubilejem tudi tih skromen jubilej — svojo dvestoto režije v tem gledališču. V teh režijah zavzema Kralj vidno in odlično mesto, polno odlikovanj in superlativov... — Njegove vloge? Moj Bog »kaj tu bi vse se reči dalo«, kakor pravi Cyrano de Bergerac. Da ostanem kar pri njem. Ej, Le Bret, ti stara sablja, kako sem stiskal solze, ob verzih... »nespamet uboga — »vstal je gospa in se končal...« Ali... »o veri blodi...« Ne, saj to je za poedinca, za našega gledališkega prijatelja, za abonenta morda nepojmljivo so stvari, ki ostanejo med nami in ostanejo pri nas nepozabljive...

Povedal sem že o Melhioru in pa o Laertu, o prvem Vojaku, naj povem še v norcu v »Vojčeku«, o baronu v »Gobseku«, o nesmrtni Smoli v »Utopljencih...« O kom še...? Res nisem poklican, da bi sestavljal statistiko — o tem govorim, s čemur nas je zvezalo življenje in poklic...

Dragi gospod Kralj! Sedaj mi pa dovolite, da snamem rokavico z desnice, po starem ruskem običaju, kateremu sem zapisan na vekomaj in Vam stisnem roko!... Med prijatelji, ki so dolgo med seboj, ni zamere... In če izdam Vašim poklonikom par indiskretnosti, ali boste hudi? Ne, skupaj bova stopila k Majcnu na terana z Vaših kraških goric...

Kralj! — vrag ga ugrizni ima fiksno idejo. Vsako leto tako sredi januarja postane bolan, utrujen, izčrpan, onemogel in vse, kar k podobnim popadkom še spada... Tedaj prične v gledališču šušljanje... »Kralj je bolan...« Vse pisarne obrede, siromak, vsi ljubljanski zdravniki so njegovi — facit: Kralj igra naprej! Imenitno, kaj?! Ali — Kralj ima premiero in drug dan spet vajo... Popadejo ga krči, histerija, češ, da on, ki je imel premiero, ne more drug dan pričeti s študijem nove vloge... Sledi predavanje o hudožestvenikih, o Reinhardu, o drugih imenitnostih — no, mine noč — Kralj je drug dan le spet na vaji... Lepo je!... Bridko je ... Ampak bodimo srečni, da imamo ta poklic! —

Seveda, zgodi se ne pogosto, a zgodi se vendar, in tudi zgodovina nima mnogo takih primerov, da utegne biti samozavestnež poražen z enim samim mahom... In to se je zgodilo tudi Kralju! — Jaz vem, in nič ne bom skrival, čeprav bodo moji sovražniki rekli: glej, glej nekorektnost, pa celo ob jubileju, — jaz vse to riskiram z rapirjem v roki — za Kralja!... Z enim samim mahom je bil poražen naš jubilant in tega poraza ne bo izbrisal nikoli... Tako je bilo: Bralna vaja za Čapkovo dramo »RUR«. Pa sedimo na odru krog miz in pojavi se orjaška postava novo angažiranega člana. Predstavlja se vsem in slehernemu... Nato se pojavi Kralj... Pogleda okrog se, vidi znane obraze — hop, naenkrat zasači novo lice, neznano osebo, stopi k nji, in se ji predstavi: »dovolite, jaz sem Kralj«. — Neznana oseba seže Kralju v roko in reče: »Jaz sem pa Cesar...« — Vse je bilo v redu in prav — in Kralj se je tedaj prav gotovo predstavil prvič in poslednjič Cesarju in »cesarju«, ki je trenotno močno redka pasma...

★

Sedaj drugič! Gospod Kralj, če mislite, da je pet in dvajset let kaj — se močno motite! Vem, da so Vam izrezavali kirurgi simpatične organe, ampak višje discipline ne dovoljujejo pretiravanja...— Jaz pa se postavim na tron Kralja Matjaža, ga primem za brado in ga začasno odstavim, — saj danes je to običaj — in rečem in ukašem: »Kralj, nalog za Vas je še obilo!...

—Ost.

Jugoslovenska umetnostna razstava v Milanu

V izredno svečani obliki, ob navzočnosti bergamskega vojvode, milanskega kvestorja, podprefekta, zastopnika milanskega župana, tajnika fašistične stranke, predsednika Združenja bojevnikov, mnogih konzularnih šefov ter zastopnikov tiska, kulturnih in gospodarskih organizacij, osebja našega gen. konzulata v Milanu, v prisotnosti slikarja Maleša ter kiparja Goršeta in številne jugoslovenske kolonije ter prijateljev našega naroda je bila otvorjena v torek popoldne prva naša umetnostna razstava v Milanu.

Razstavo je otvoril jugoslovenski generalni konzul v Milanu, g. Milan Stankovič, ki je zastopal pokrovitelja g. bana z izrednim govorom v italijanskem jeziku, za kar je bil deležen prisrčnega aplavza vseh prisotnih. Na široko je orisal pomen beograjskega sporazuma, čigar dvoletnica je pravkar minila in razvoj političnega zbližanja in gospodarskega sodelovanja, ki naj postane čim tesnejše v interesu obeh držav. Poleg ekonomskega in političnega sodelovanja je poudaril tudi velik pomen duhovnega sodelovanja med narodi in še posebej med sosednimi. Italijanski in naš narod se morata spoznavati čim globlje tudi v kulturnem področju, saj samo od tega zavisi trajno in koristno sodelovanje v duhu razumevanja in spoštovanja tudi na drugih področjih. Govornik je našel vrsto kulturnih italijansko-jugoslovenskih manifestacij, ki se začenjajo z nepozabno in impozantno razstavo italijanskega portreta v Beogradu, nadaljujejo z gostovanjem milanske Scale v prestolnici, z našo umetnostno razstavo v Rimu, s turnejo Ivana Noča po Italiji, z razstavo italijanske knjige v glavnih naših centrih, z gostovanjem beneškega gledališča Fenice v Jugoslaviji in z drugimi pojavi te vrste. Izrazil je željo, da bi se tako koristni stiki nadaljevali in pomnožili ter zajeli vsa polja kulturnega sodelovanja.

Po končani otvoritvi si je bergamski vojvoda v spremstvu g. Stankovića ter umetnikov natanko ogledal razstavo. Mnoga dela naših mladih umetnikov so ga zelo zanimala. Tudi vsi ostali so si z zanimanjem podrobno ogledali razstavljena dela in se pohvalno izrazili o njih. Za razstavo, o kateri bomo še poročali, gre predvsem zasluga ge. Tej in gdč. Ivi Breščak ter prijaznemu sodelovanju italijanskih oblasti. Zelo na roko gresta našim umetnikom g. gen. konzul Stanković z gospo in g. konzul Mikačić, tako da se na konzulatu počutita kakor doma.

K—ič.

S P O R T

Gradjanski (S) — Ljubljana

Jutri ob 16. ligaška tekma s predtekmo med Ljubljano B in Marsom (ob 14.)

Jutri bodo naši spet postavljeni pred večno vprašanje: biti ali ne biti. Priznajmo: Našim teče voda v grlo. Še tri tekme imajo doma. Vse tri morajo biti dobljene, sicer nam preti nevarnost, da se bomo poslovili od lige. Kako težko je priti zopet v njo, prav dobro vedo nekdanji ligaši. Pri »velikodušni naklonjenosti« naše javnosti in raznih ustanov, lahko že danes trdimo, da bomo še dolgo čakali, preden bi potem ponovno zlezli v ligaško družbo. Zato ne preostane našim fantom ničesar drugega, kakor da se doma vržejo v ligaške borbe z vsem elanom. Če odnesejo doma šest pik, potem so rešeni strahu pred izpadom. Če ne bodo doma zaigrali na zmago se jim to ne bo posrečilo na tujih tleh, kjer se naši ne znajo boriti. Kadar jim ne more nasprotnik do živega, tedaj mu sami pomagajo z avtogoli. Še nobeno moštvo si ni natreslo toliko žog v lastno mrežo kakor naše.

Jutri bodo tu Skopljanci! Za enkrat so glede točk za nami, toda pozabiti ne smemo, da jim je jutrišnja tekma zadnja na tujih tleh, a vse štiri preostale tekme bodo odigrali na svojem terenu. Z drugimi besedami: upanje imajo na 8 ali skupnih 18 točk, kar bo zadostovalo za obstanek v ligi. V podobnem položaju je zemunska Sparta, medtem ko se znajo Varaždinci na tujih tleh uspešno boriti. Taka je zaenkrat situacija v tabeli!

V ostalem smatramo, da so naši fantje sami dovolj resni in bodo spoznali težak položaj kluba. Zato naj jutri zaigrajo z voljo, elanom in brzino, naj ne zaostajajo za gosti v startu in naj jim ne dopuste, da jih gosti tudi presenetijo. Če bodo naši pokazali vse te vrline, potem ni strahu, da ne bi odnesli obeh pik. Dolžnost naše publike, pa je, da prihiti na igrišče v največjem številu, kjer naj primerno podpre belo-zelene.

Ob 14.30 bosta odigrala predtekmo Ljubljana B in borbeni Mars. Obe tekmi bosta seveda ob vsakem vremenu.

Ostali jutrišnji spored

Razen ligaških tekem bo jutri zelo pester nogometni spored tudi v podsaveznem prvenstvu, kjer se bo začelo finalno tekmovanje med osmimi najboljšimi moštvi za naslov prvaka LNP, hkrati pa tudi tekmovanje v vseh nižjih skupinah v območju LNP.

Največ zanimanja bodo vsekakor vzbudile tekme v ožjem turnirju LNP, od katerih pa po naključju jutrišnjo nedeljo še ne bo nobene na ljubljanskih igriščih. V ostalem pa je to popolnoma utemeljeno, predvsem zaradi tega, ker je izmed vseh osmih klubov v tej konkurenci ostal samo eden ljubljanskih, in sicer Hermes, vsi ostali pa so iz province, predvsem dva mariborska in dva celjska. Jutrišnji spored obsega po žrebu naslednja srečanja:

V KRANJU: KRANJ—ŽELEZNIČAR, V CELJU: ATLETIK—BRATSTVO, V MARIBORU: MARIBOR—HERMES IN V ČAKOVCU: ČSK—CELJE.

Dolga je še vrsta nižjerazrednih prvenstvenih prireditev, katerih podrobni razpored bomo objavili jutri.

* * *

Važna prireditev bo jutri v Zagrebu, in sicer tekmovanje za državno prvenstvo v cross countryju, kjer se bo vršila zelo huda borba med obema najmočnejšima pretendentoma za ta naslov, med ljubljansko Ilirijo in zagrebško Concordijo. Prijave so zelo številne in bo potek tega teka brez dvoma zelo napet.

* * *

Kljub pozni sezoni se je LZSP odločil še za eno smučarsko tekmovanje, in sicer za tekmo za podsavezno prvenstvo v veleslalomu, ki bo jutri v dopoldanskih urah v Jalovčevem kuloarju. Ker so se snežne razmere tamkaj v zadnjih dnevih izboljšale, je prav verjetno, da bo ta prireditev vsaj s te strani uspela prav dobro.

Stanovanjsko vprašanje v Helsinkih

Nastanitev gledalcev na prihodnji olimpiadi je najtežji problem, ki ga mora rešiti prireditelјski odbor XII. olimpiade. Na 310.000 prebivalcev v Helsinkih bo prišlo danes leto 100.000 tujcev in gostov na obisk največje sportne prireditve na svetu. Lansko jesen se je zdelo vprašanje nastanitve te množice še skoraj nerešljivo, sedaj pa se že vidi, da so razni ukrepi prireditelјskega odbora že precej izboljšali izglede za popolni uspeh.

Stanovanjski urad, v katerem je na delu dobra polovica vseh nameščencev prireditelјskega odbora, dela od lanskega septembra noč in dan in je slednjič res tudi pripravil popolni načrt za nastanitev stotisoč obiskovalcev.

V Helsinkih je toliko hotelov, kolikor jih ima normalno vsako mesto podobnega obsega, torej mnogo premalo za ogromno število pričakovanih gostov. Res je, da ima Finska v zadnjih letih zmerom večje število tujih turistov in so dohodki od njih po vrstnem redu četrta postavka v finskem izvozu, tako da je v mestu v gradnji cela vrsta novih hotelov z najmodernejšim konforom. Toda kljub temu bo mogel vendarle samo še majhen del obiskovalcev v času olimpijskih iger stanovati v hotelih. Prireditelјski odbor se je zato obrnil na meščane, da bi kakor v Berlinu leta 1936. ali v Londonu v času kronanja kralja Jurija VI. dali svoje privatne sobe na razpolago tujcem. Vsak meščan v Helsinkih smatra za svojo častno dolžnost, da sodeluje in pomaga pri čim lepšem uspehu XII. olimpiade in tako je prireditelјski odbor že sedaj — poldrugo leto pred prireditvijo — dobil na razpolago mnogo večje število privatnih sob kakor je računal.

Ustanovljeno je bilo tako imenovano »olimpijsko okrožje«, ki sega 60 km vsenaokrog Helsinkov in obsega vsa razpoložljiva stanovanja, do katerih se lahko pride z raznimi prometnimi sredstvi. Takrat bo mogoče živeti v vasi in v daljnji okolici mesta, pa vendar dnevno tudi obiskovati vse prireditve po raznih arenah. To tudi ne bo nobena škoda, ker je okolica Helsinkov zelo slikovita in se daleč naokoli glavnega mesta širijo zeleni travniki in gozdovi, lepo pa je tudi na otokih, ki slovijo po svoji romantiki. Vse te razpoložljive sobe bodo razdeljene v posamezne razrede, za katere bodo cene strogo določene in pod kontrolo.

Za namestitev tujcev bo slednjič izkoriščeno tudi dejstvo, da so Helsinki velika obmorska luka. Obala in pristanišče bo pripravljeno tako, da bo istočasno v Helsinkih lahko pristalo 20 prekooceanskih ladij, na katerih bodo lahko ostali v stanovanjih prekomorski gostje. Mnogo velikih parnikov bo v času olimpiade obiskalo Helsinke in potniki bodo ves čas ostali kar na njih. Posebni avtobusi in tramvajske proge bodo omogočili čim hitrejšo zvezo med raznimi lukami in olimpijskimi stadionu, tem lažje ker vse te razdalje ne znašajo več kakor nekaj kilometrov.

Prireditelјski odbor je mislil tudi na množice mladine, ki ne bo imela zadostnih sredstev, da bi si lahko najela zasebna stanovanja in je zato poskrbel, da bodo zanjo v šolah, vojašnicah in drugih javnih zgradbah pripravljena prenočišča za zelo nizke cene.

V ostalem bodo cene po razredih od 50 do 150 din dnevno. Cene za skupna prebivališča še niso določene, vendar se lahko računa, da bodo mnogo nižje. Tujce bodo po možnosti nastanili tamkaj, kjer bodo govorili njihov jezik. Priprave so v vsakem pogledu zelo skrbne in že zdaj se lahko reče, da bo tako rešeno vprašanje nastavitve za stotisoč gostov v splošno zadovoljstvo.

(Po novinarski službi SSS).

Ustanovni občni zbor I. Gorenjskega motokluba v Kranju. »Jutri v nedeljo dne 2. aprila bo v veliki dvorani hotela Stara pošta v Kranju **ustanovni občni zbor I. Gorenjskega motokluba.** Vsi motociklisti iz Gorenjske se vabijo, da se polnoštevilno udeležijo tega zbora. Občni zbor se bo začel ob 9. dopoldne.«

Druckerjev katalog za letne sporte. Kakor za zimsko sezono je znana zagrebška tvrdka M. Drucker ob svoji 50-letnici izdala velik katalog sportnih potrebščin tudi za poletno sezono. Katalog vsebuje bogato izbiro števILnih modernih sportnih potrebščin za tenis, za table tenis, za nogomet, za atletiko, za planinstvo in turizem, za kajakaše, waterpoliste, taborenje na prostem, itd., itd.

Klub Golf na Bledu bo imel svoj redni občni zbor dne 17. aprila t. l. ob 12. v knjižnični dvorani banske palače z naslednjim dnevnim redom: letno poročilo upravnega in nadzornega odbora ter sklep o podelitvi absolutorija, sklepanje o računskem zaključku za preteklo in o proračunu za bodoče poslovno leto, volitev članov upravnega odbora, ki jih naj imenuje ban, dalje nadzornega odbora in razsodišča in slučajnosti. (—).

SK Ljubljana. Danes ob 19. obvezen sestanek ligaškega moštva. Zbirališče pred Slamičem. — Juniorji igrajo v nedeljo dopoldne ob 10.30 prvenstveno tekmo z Reko na našem igrišču, B-moštvo pa predtekmo ob 14.30 z Marsom. Postave in vse podrobnosti na običajnem mestu.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 1.: Hlapci. Izven. Znižane cene.
Nedelja, 2. ob 15.: Prevara. Izven. Znižane cene. Ob 20.: Žene na Niskavuoriju. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 3.: Zaprto.

Jubilej dramskega člana Emila Kralja. Dne 4. t. m. bo slavil povodom prve vprizoritve na novo naštudirane Tolstojeve drame »Živi mrtvec« 25 letnico gledališkega dela in 20-letnico, odkar je član naše Drame. Jubilejna predstava, ki bo izven abonmaja, se bo vršila v operi. Vse gledališke obiskovalce opozarjamo na jubilej zaslužnega umetnika. Prodaja vstopnic je pri operni blagajni.

Cankarjeva drama »Hlapci« je najmočnejša dramatična izpoved našega pisatelja-prvaka. To delo se bo ponovilo v režiji Cirila Debevca in premierski zasedbi drevi izven abonmaja, po znižanih cenah.

Nedelja v drami. Popoldne bodo ponovili Štandekerjevo »Prevaro« iz kmečkega življenja. — Zvečer pa najuspelejše delo letošnje sezone »Žene na Niskavuoriju«. Za obe predstavi bodo veljale znižane cene.

OPERA

Sobota, 1.: Štirje grobijani. Premierski abonma.
Nedelja, 2. ob 15.: Jesenski manevri. Izven. Znižane cene. Ob 20.: Evgenij Onjegin. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 3.: Zaprto.

Drevi bo v operi premiera Wolf-Ferrarijeve opere »Štirje grobijani«. Zasedba opere bo naslednja: Lunarda, trgovca s starinami, bo pel Betetto, njegovo drugo ženo Margerito Kogejeva, hčerko Ribičeva, trgovca Mavricija Primožič, njegovega sina Filippeta Banovec, njegovo teto Marino Heybalova, njenega moža Simona Zupan, bogatega meščana Kancijana Lupša, njegovo ženo Poličeva, plemiča Marčec, služkinjo Ramšakova. Opero bo dirigiral dr. Danilo Švara, režiser Primožič. »Štirje grobijani« spadajo med najboljše komične opere svetovne literature.

Nedelja v operi. Živahno opereto iz vojaškega življenja bodo peli popoldne ob 15. uri. »Jesenski manevri« so polni prijetnih, zabavnih zapletljajev ter lepih melodij. — Zvečer pa bodo peli eno najlepših slovanskih oper, Čajkovskega »Evgenij Onjegin«. Za obe predstavi bodo veljale znižane cene.

Premiera nove izvirne operete »Vse za šalo«, ki jo je napisal član mariborskega Narodnega gledališča g. Danilo Gorinšek in uglasbil tamošnji vojaški kapelnik Jiranek, bo v Ljubljani za velikonočne praznike. Delo režira avtor sam in je imelo v Mariboru, kjer je bila krstna predstava, izredno velik uspeh. Na premiero opozarjamo.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 1. ob 20.15.: Slaba vest.
Nedelja, 2. ob 15.15.: Slaba vest.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 1. aprila, ob 20.: Pigmalion. A.

R A D I O

Nedelja 2. aprila

Ljubljana 8: Instrumentalni dueti: klavir in harmonij. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Godba grenadirske garde (plošče). — 9.45: Verski govor (dr. R. Tominec). — 10: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. — 11: Koncert državnih in zasebnih meščanskih šol v Ljubljani. — 12.30: Violina in orkester (plošče). — 13: Napovedi. — 13.20: Radijski orkester. — 17: Kmet. ura: Gospodarska navodila in tržna poročila. — 17.30: Koncert godbe Sokola I., vmes pesmi ob spremljevanju kitare. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Čelo solo, izvaja prof. Čenda Šedlbauer, pri klavirju prof. M. Lipovšek. — 20.30: Koncert Radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Citraški dueti (gg. E. Mezgolits in M. Hebein).

Beograd 16.45: Narodna glasba. — 20: Narodne pesmi. — 21: Plesna muzika. 22.10: Zborovsko petje. — **Zagreb** 16.45: Petje in kitare. — 20: Koncert orkestra in pevcev. — 22: Plesna muzika. — **Praga** 20: Program po napovedi. — **Varšava** 21.20: Lahka godba in petje. — 21.50: Vesela muzika in ples. — **Sofija** 18: Lahka in narodna glasba. — 20: Petje. — 20.55: Odlomki iz operet. — 21.30: Ples. — **Dunaj** 10: Kmečka nedelja. — 12.30: Orkester. — 16: Lahka glasba. — 20.10: Pester spored. — 22.30: Nedeljski ples. — **Berlin** 19.20: Godalni kvartet. — 20.10: Veliki orkester in solisti. — 22.30: Lahka glasba. — **München** 20.10: Glasbeni kaleidoskop. — 23: Lahka godba. — **Pariz** 20.45: Mešan program. 21.30: Pester spored. — 23.45: Plošče in ples.

Dotrpela je v 70. letu starosti, previdena s tolažili sv. vere naša zlata mamica, stara mati, sestra in tašča, gospa

Marija Rumpret

roj. POSTL

K večnemu počitku jo spremimo v nedeljo ob 16.30 izpred hiše žalosti na mestno pokopališče v Krškem. Sv. maša zadušnica bo v ponedeljek ob pol 7. uri zjutraj v cerkvi sv. Križa.

KRŠKO, 31. marca 1939.

Globoko žalujoče rodbine:
RUMPRET, ŠMID, PFEIFER

L. WINDER: 35

Gospod iz Konopišta

Roman o Francu Ferdinandu

(Avtoriziran prevod)

Ta grad je bil nekdaj Wallensteinova last, last moža, ki ga je profesor zgodovine dr. Klopp imenoval »ničvrednega lopova«. Franc Ferdinand je poznal mnogo slik »ničvrednega lopova«, sovražil je drobne, pametne, zvite oči tega vojskovodje, ki so z nekaterih podob čudno zamaknjeno in otožno sanjavo zrle v gledalca. Franc Ferdinand izprva ni hotel kupiti gradu, ker je bil nekdaj Wallensteinova last. Potem ga je bilo veliko lovišče zapeljalo, da je vendar sklenil kupčijo. Nekajkrat je bil lovil v konopiških gozdovih kakor v tujem lovišču. Šele danes je začutil, da je bilo njegovo.

Na Hradčanih je bil izbrisal vse sledove, ki jih je bil zapustil cesarjevič Rudolf. Danes je sklenil, da izbriše v Konopištu vse Wallensteinove sledove. Te sledove, ki jih ni bil še nikoli nihče odkril, je videl v otožnosti zanemarjenega parka, v divjosti neprehodnih gozdov, in še razločneje v odurnosti pivovarne, ki so jo bil davno po Wallensteinovi smrti zgradili v neposredni soseščini gradu, in v ostudnosti sladkorne tovarne, ki je stala šele nekaj let. Ta grda, dobičkanosna poslopja, ki jih je bil Franc Ferdinand z gradom in vsemi okoliškimi zemljišči vred pridobil v last, bi špekulantu Wallensteinu gotovo ugajala — tako je mislil sam pri sebi.

Zla volja nad to odurno okolico je trajala samo nekaj minut. Konopiški gozdi so mu šumé zbujali občutek domačije, kakršnega še ni pomnil. Pol ure hoda pred Konopištem je ležalo mestece Benešov. Gledal je ljubko pokrajino. Ta pokrajina ni bila veličastna kakor alpske pokrajine, v katerih je bil prebil velik del svojega življenja, niti ne pravljična kakor južne pokrajine, ki jih je bil videl na zadnjem potovanju; a tu je bila njegova domačija. To je čutil s presilno močjo. Tukaj je upal, da najde mir.

Franc Ferdinand je bil pobožen, vendar ni veroval v glasove, ki prihajajo z neba, in tudi zvezdam ni verjel. Devica Orleanska, ki je bila slišala nebeške glasove, mu je bila neljuba; njegovo pobožno srce je žalila misel, da so se našli cerkveni dostojanstveniki, ki se resno zavzemajo za to, da bi proglasili pametno kmečko dekle za svetnico. To, da je bil Wallenstein praznoverno prepričan o moči zvezd, je še podžigalo mržnjo, ki jo je čutil Franc Ferdinand do nekdanjega konopiškega gospodarja. A danes je slišal glas od zgoraj. Hotel mu je verjeti, kajti ta glas mu ni samo govoril iz višave; bilje v šumenju dreves in v dihanju vetra, in tudi kamenje se je oglašalo in govorilo. Grajski stolpi in stari zidovi so ga ogovarjali. Polja in gozdi, zemlja in nebo, vse mu je govorilo: »Tu je tvoja domačija.« Ta občutek ni bil manj resničen kakor raskavost drevesne skorje, ki je nanjo polagal roko, in hladna mokrota listja, ki se ga je dotikal v gozdu, in je bil vendar sanjski. Mislil si je: »Tako resnične in tako neresnične so utegnile biti najlepše sanje mojega prednika, cesarja Rudolfa.«

Spominjal se je nepokoja, ki ga je že izza otroških let gonil iz kraja vkraj. Na očetovih posestvih, v garnizijah, na potovanjih, povsod ga je preganjal nemir, nikjer se ni čutil doma. Povsod je čutil: »Tukaj sem tujec, ne ujemam se s to okolico, proč moram.« Danes je prvikrat mislil: »Tukaj bi mogel ostati, tu bi bilo moči živeti.« Hodil je po vseh prostorih gradu, grof Wurmbrand ga je spremljal za petami in se dolgočasil. Grof je mislil, da je nadvojvoda danes posebno slabe volje, da ima enega svojih najslabših dni. Ob takšnih dnevih je bilo najbolje molčati in čakati.

Franc Ferdinand je mahoma živahno vzkliknil: »Kje je Janaczek? Janaczek naj pride!«

Grof je poslal po mladega človeka, ki ga je nadvojvoda že kar nekaj časa kar zavzetno odlikoval. Janaczek, ki je služil prej v Maria Ellendu kot gozdarski pristav pri grofu Traunu, je bil nedavno stopil v službo Franca Ferdinanda. V Ortu ob Donavi je bil mladi lovec zbudil nadvojvodovo pozornost. Nestrpni Franc Ferdinand, ki je bil malokdaj zadovoljen s kakim človekom ali s kakšno storitvijo, se je zagledal v spretnost mladega lovca, ki je menda že naprej uganil vsako željo strogega, nestrpnega, togotljivega gospodarja. Janaczek je uganil, katero žival hoče gospod streljati in kdaj mu bo jel lov presedati, katere jedi si bo zaželel v gozdu in ali bo hotel končati dan sam ali v družbi; tudi čigave družbe bi gospod utegnil zaželeti, je uganil zagonetno jasnovidni mladi človek, ki je bila tudi njegova govorica nadvojvodi še najbolj po godu: spoštljiva, hkratu pa neprisiljena govorica, ki je merila zmerom v bistvo stvari in na praktičnost ter je smela biti časih študentovsko prešerna, nikoli pa ne prezaupna ali celo predrzna Posebno je ugajala nadvojvodi urnost Janaczkovih rok, ki so opravile vsako reč, da skoraj nisi videl. kdaj. Kadar je hotel Franc Ferdinand kam potovati, je lovec v trenutku naložil vsako število kovčegov. Takoj po prihodu je bilo spet vse izloženo. Prejšnja leta je nadvojvoda po vsakem prihodu pogrešil to ali ono stvar, ki jo je bil sluga pozabil vložiti. Janaczek ni nikoli ničesar pozabil. Komaj si je Franc Ferdinand kaj zaželel, je imel že vse v rokah, odkar mu je stregel Janaczek. Tudi v sobah je bil po Janaczkovi zaslugi zmerom tisti red, ki si ga je nadvojvoda želel; tega ni bilo lahko doseči, kajti Franc Ferdinand je ta red pogosto izpreminjal — kar je bilo danes red, se je imenovalo morda že jutri nered, in Janaczek je to naprej slutil. Zato si je bil vzel nadvojvoda tega nenavadno porabnega človeka, ki je bil nekaj časa njegov telesni lovec, za komornega slugo. Od tistega trenutka je dobil Janaczek vrhovno nadzorstvo nad vsem osebjem. Rjovel je kakor gospodar, in njegov rjoveči glas si je tako točno prisvajal barvo nadvojvodovega glasu, da ni moška in ženska služinčad nikoli vedela, ali je tisti, ki se rjové bliža, Janaczek ali Franc Ferdinand.

Nadvojvode ni mikala samo Janaczkova spretnost in pripravljenost, ampak komorni sluga mu je bil tudi po duhu soroden. Imela sta isti okus, ista nagnjenja in iste mržnje. Kadar je šel Franc Ferdinand v kakšno razstavo, z namenom, da kupi sliko, je vzel Janaczka s seboj, ogledal vse slike, in se na tihem odločil, nato pa vprašal Janaczka, ne da bi mu bil povedal, katera slika mu je najbolj po godu: »Nu, Janaczek, katero sliko naj vzameva?« Janaczek, ki je dozdevno brez zanimanja, kakor zvest pes, spremljal gospodarja od stene do stene, je navadno krenil naravnost k tisti sliki, ki jo je bil Franc Ferdinand izbral, in rekel: »Tole, cesarska visokost.« Kadar je Janaczku kakšna druga slika bolj ugajala, je jel Franc Ferdinand omahovati in je odložil nakup. Ko je prišla slika v hišo, je nastalo vprašanje, kje naj visi. S tem vprašanjem se je ukvarjal Franc Ferdinand po cele ure. Nazadnje je našel prostor, ki naj bi ga dobila slika. Tedaj je vprašal Janaczka, kam bi jo najbolj kazalo obesiti. Za čudo pogosto je Janaczek natanko označil mesto, ki ga je bil nadvojvoda izbral. Kadar se je pa zdelo Janaczku kakšno drugo mesto pripravnejše, se je dal Franc Ferdinand skoraj vselej prepričati komornemu slugi. Trgovci z umetninami, ki jim je prišlo kmalu do ušes, da je Janaczkova sodba odločilna, so se mu jeli dobrikati; toda nikoli se ni dal omrežiti njihovemu vplivu.

MALI OGLASI

Kam pa, kam?
Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj ši znesek 17 din

Gostilna Putrich
priredi danes in jutri domačo zabavo s plesom. Izborna vina, gorka in mrzla jedila. Vljudno vabljeni. 6522-18

Naznanilo
Cenj. občinstvu vljudno sporočam, da sem se preselil iz gostilne »Pri Delavski pekarni«, Tržaška cesta št. 38 v gostilno »Tržaški dvor«, Tržaška cesta št. 44 ter se tem potom cenjenim gostom vljudno priporočam — Starman Rado, Maribor. 6363-18

Službo dobi
Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj ši znesek 17 din

Tapetnika
za tapeciranje otroških vozičkov, iščem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 6546-1

Plačilnega natakarja
zmožnega nemščine in kavcije, išče hotel Štrukelj. 6531-1

Brivskega pomočnika
sprejmem takoj. Kosum, Ljubljana, Černetova 13. 6475-1

Avtoličarske pomočnike
sprejmem (tudi začetnike). Joško Horvat, Poljanska cesta 69, Ljubljana. 6476-1

Službo dobe takoj:
hotelska perica mlajša moč, hotelski sluga, ki govori slovensko-nemški, restavracijska blagajničarka z dobrimi spričevali. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 6408-1

Mlad sluga
ki je služil na kakem gradu na Štajerskem pri privatni gospodi, z dobrimi spričevali, dobi mesto v hotelu proti zelo dobri plači. Ponudbe pod šifro »Hotel« na ogl. odd. Jutra. 6376-1

Prvovrstna likarica
dobi sezijsko službo na Bledu, mlajša moč, zmožna svetlolikanja, z dobro prakso v likanju finega osebnega perila. Ponudbe pod šifro »Hotel« na ogl. odd. Jutra. 6375-1

Brivski pomočnik
dobi stalno službo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 6485-1

Briv. pomočnika
za stalno sobotno pomaganje, event. tudi stalno službo sprejme. Podržaj Franc, Dolenjska cesta 12. 6512-1

Službe išče
Vsaka beseda 50 par davek 8 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din najmanjši znesek 12 din

Plačilna natakarica
poštena, spretna, mlada, simpatična, zelo pridna, išče mesto v boljšo restavracijo ali kavarno. Vešča nemščine in hrvaščine. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Boljši lokal«. 6489-2

Brivski pomočnik
z znanjem nemščine in madžarščine, išče službo za sezono. Nastop 1. maja. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 6490-2

Dimnikarski pomočnik
mlad, dober delavec, želi premeniti službo takoj. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Agilen pomočnik«. 6480-2

Zaslužek
Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanj ši znesek 17 din

Vsaki osebi, družini
nudi stalni zaslužek doma »Mara«, izdelovalnica nogavic in pletenin, Maribor. 123-3

Potniki
Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanj ši znesek 17 din.

Potnika
za vinsko trgovino, veščega, pridnega in poštenega, sprejmem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Potnik«. 6455-5

Zastopniki
za prodajo pisalnih strojev »Olivetti« se sprejmejo. Prodaja na 18 mesečne obroke! »Tehnik« Banjai, Ljubljana, Miklošičeva 20. 6393-5

INSERIRAJTE V »JUTRU«!

Oblačila
Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj ši znesek 17 din

Moško obleko
(za srednjo postavo) črno, skoraj novo, ter temnorjavo in modne hlače v dobrem stanju takoj prodam. Ogleda se v soboto od 3—4 popoldne in v nedeljo od 9. do 10. dop. — Gregorčičeva ul. 17a, pritličje levo. 6445-13

Prodam
Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj ši znesek 17 din

Izposojevalnica čolnov
in prevozništvo z motornim čolnom na Ljubljanici, radi zaposlenosti drugod z vsem inventarjem in čolni zelo poceni naprodaj ali vzamem družabnika s 3.000 din gotovine. Brez rizika stalna in sigurna eksistenca pri lahkem delu. Pojasnila od 12. do pol 15. ure daje Jančar, Pot v Mestni log štev. 15. 6504-6

Stelaže
2 tehtnici, in 2 pulta ugodno naprodaj v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ugodno«. 6499-6

Otroški voziček
globok, dobro ohranjen, — ceno prodam. Hočevar, Gosposvetska c. 13. 6451-6

Orehova jedrca
in OREHE nudi Sever & Komp., Ljubljana. 6129-6

Cepljeno trsje
sadno drevje, nudi Zilher Franjo, Zamušani Sv. Marjeta, Moškanjci Zahtevajte cenik! 6387-6

Avto moto

Auto
tovarniško popolnoma nov, limuzino Ford Eifel Tudor tipe 1939 s polletno tovarniško garancijo, prodam za 1000 din ceneje kakor iz tovarne. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Najnovejša tipa«. 5552-10

Poltovorni avto
(kamion) lahek, aprt, — ugodno prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 6309-10

Pozor avtointeresenti!
Razprodaja raznačinih avtomobilov
Opel-Kadett model 38 Cabriolet, Opel-Lieferwagen, Opel-Olympia model 38 Cabriolet, Ford model 29 odprt z Ballon pnevmatiko, Essex model 30 Sport odprt z usnjato prevleko, Morris limuzina, 4 vrata, s streho za odpirati (Schiebedach), Opel-Blitz model 36 tovorni, dolga šasija, Ford model 30, 3 tone, tovorni, Chevrolet model 30 tovorni 2.5 tone, Opel-Olympia model 39, 4 vrata skoraj nov, Opel 2 litr. limuzina, 4 vrata, Fiat Balilla, 4 cilind limuzina. Vsi avtomobili so v najboljšem stanju. Informacije daje Opel zastopstvo, F. Šolman, Celje. 6535-10

100 ccm Sachs
motorno kolo, novejša tipa zelo dobro ohranjeno, zelo poceni naprodaj. Na ogled tudi v nedeljo. Cizerl, Vegova 12. 6511-10

Kolesa
Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanj ši znesek 17 din

Priložnostni nakup!
Novo in rabljeno damsko in moško kolo, prvovrstne znamke, zelo poceni naprodaj. Cizerl, Vegova 12. 6510-11

V najem
Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj ši znesek 17 din

Gostilno
v Ljubljani takoj oddam zakonskemu paru. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zvon«. 6530-17

INSERIRAJTE V »JUTRU«!

Posest

Stavbišča v Vižmarjih
vodovod, elektrika, poljubna izmera, blizu kolodvora Št. Vid Vižmarje na obroke in hranilne knjižice naprodaj. Poizve se: Zajc, Vižmarje 78. 6306-20

Din 100—150.000
za povečanje rentabilnega podjetja, iščem. — Zadeva brezkonkurenčna. Garantiram oziroma za kapital plačam 2000—3000 din. — Ponudbe z navedbo kapitala na ogl. odd. Jutra pod značko »Sijajno obrestovanje«. 6498-20

Industrijsko podjetje
živilske stroke, s stanovanjsko hišo, dober donos, prodam radi starosti za ugodno ceno. Skupno z obratnim kapitalom potrebno din 450.000. Ena tretjina lahko ostane. Dopise na podružnico Jutra Maribor pod »Jako ugodno«. 3750-20

Stanovanja išče
Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj ši znesek 17 din

Stanovanje
dvo- ali trisobno, išče mirna družina brez malih otrok za maj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Mirno 39«. 5921-21a

Sobo odda
Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanj ši znesek 17 din

Čedna sobica
z dobro domačo hrano, v strogem centru, se takoj odda. Ogledati od 12.—2. popoldne. Petrič, Tyrševa 15, III. nadstropje. 6505-23

Mesečno sobo
s posebnim vhodom, lepo opremljeno, oddam solidnemu gospodu na Cesti 29. okt. (Rimski cesti) 23, I. 6559-23

Opremljeno sobo
lepo, s posebnim vhodom, oddam takoj. Strnad, Žabjak 6-I. 6525-23

Opremljeno sobo
oddam gospodu ali gospodični. Cesta 29. okt. (Rimska) št. 5, pritličje, desno. 6524-23

Sostanovalca
v lepo sobo na ulico z vso oskrbo, sprejmem takoj. — Sv. Jakoba trg 5. 6529-23

Opremljeno in prazno sobo
oddam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 6520-23

Opremljeno sobo
s separiranim vhodom oddam s 1. aprilom. Sv Petra c. 44-I. 6430-1

Sobe išče
Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din najmanj ši znesek 17 din

Sobo
udobno urejeno, s soupORabo kopalnice, išče za takoj dobro situiran gospod. Oferte pod »Komfortno« na ogl. odd. Jutra. 6527-23a

CONTINENTAL

mesečno po Din 200; za državne uslužbence po Din 100.—
Ivan Legat, LJUBLJANA, Prešernova 44. MARIBOR, Vetrinjska 30.

Prvovrstni trboveljski **PREMOG** brez prahu, koks, suha drva nudi **I. Pogačnik** BOHORIČEVA 5. Telef. 20-59.

INSERIRAJ V „JUTRU"!

Trilysin BIOLOŠKI TONIKUM ZA LASE
z novo učinkovito snovjo je priznan kot odlično sredstvo zoper prhljaj in izpadanje las.

Trilysin -MASTEN
vsebuje poleg preskušene učinkovite snovi Trilysina še fino razpodeljen dodatek masti ter služi odlično onim, ki imajo suhe, krhke in nelepe lase.

Trilysin MASTEN IN BREZ MASTI

LEPA SRAJCA in elegantna samoveznica
sta ponos vsakega gospoda. Izberite si najnovejše vzorce pri
A. Potrato, preje Jos. Kunc
MIKLOŠIČEVA CESTA 32 (vogal).

Za vsako družino najlepša oblačila. Posebno moške obleke, trenškoti, krasno perilo itd. si nabavite najboljše in najceneje pri
Presker, Sv. PETRA C. 14.

KOLESA
najboljših znamk — novi modeli prispeli
„Tehnik" J. BANJAI,
LJUBLJANA, Miklošičeva c. 20.

VELIKA IZBIRA NOGOMETNIH ŽOG IN DRUGIH SPORTNIH POTREBŠČIN!

†

Zapustila nas je za vedno naša zlata, iskreno ljubljena žena, mama, stara mama, tašča, sestra, svakinja in teta, gospa

Marija Koderman

rojena LEŠNIK

SOPROGA ŠOLSKEGA UPRAVITELJA V POKOJU

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo ob pol 17. uri iz mrtvaške veže na Pobrežju v Mariboru na mestno pokopališče.

Maša zadušnica se bo brala v ponedeljek zjutraj ob 8. uri v stolnici.

MARIBOR, dne 31. marca 1939.

JANKO KODERMAN, globoko žalujoči soprog; MARICA STANTEJEVA, JELKA RAVLJENOVA, MILKA dr. ADAMIČEVA in IVA ŽUPANČIČEVA, hčerke; zetje, bratje, sestra, vnuki in vnukinje.

Jutri začne izhajati
na običajnem mestu med »Malimi oglasi« nova PUSTOLOVSKA ZGODBA s slikami

S Pegazom — okrog sveta

Opozarjamo na to čudovito istorijo, ki bo, kakor še vsaka naših slikanic, mladim in starim prijateljem »JUTRA« vsakdanji vir smeha in zdrave zabave!

Blago za moške in fantovske obleke, za damske športne kostume in plašče, dvojna širina od 20.— do 50.— din dobite v novo otvorjeni trgovini
Za Ljubljanco, pri Zmajskem mostu
SV. PETRA NASIP 29. — Istotam moško ceneno perilo na pr.: srajce od din 19.—, spodnje hlače od din 13.— naprej.

Dobro obrit- dobro volje!

ROTBART
ZAŠČ. ZNAMKA

»JUTRO« ZAVARUJE!

Umrla je naša ljubljena, srčnodobra in preskrbna soproga, sestra, teta in svakinja, gospa

ANA ROSINA

učiteljica ročnih del v pokoju

ODLIKOVANA S ČASTNO SVETINJO ZA 40-LETNO ZVESTO SLUŽBOVANJE

po daljšem bolehanju, previdena s sv. zakramenti v petek ob 13. uri.

Pogreb predrage pokojnice bo v nedeljo 2. aprila ob 15. uri iz hiše žalosti na domače pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 3. aprila ob 7. uri v ormoški mestni župni cerkvi.

V ORMOŽU, dne 31. marca 1939.

Adolf Rosina, soprog; Franja Pernat, sestra in ostalo sorodstvo.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.